

ENVER BAKİ

DÖRT LÜLE MAHALLESİ ÇOCUKLARI

PRIŞTINE, 2012

ENVER BAKİ
DÖRT LÜLE MAHALLESİ ÇOCUKLARI
(Çocuk Öyküleri)

Enver Baki

DÖRT LÜLE MAHALLESİ ÇOCUKLARI

Düzeltilen: Suna Şahini

Bilgisayar Dizgi: Enes Birveniku

Kapak ve teknik düzeni : Cengiz KOVAÇ

ÖZEL YAYIN

Kitabın yayınlanmasında başta KDTP Genel Başkanı, Kosova Kamu Yönetimi Bakanı Sayın Mahir Yağcılar olmak üzere, Tertipleme Kurulu üyelerine ve payı geçen tüm personele teşekkür eder saygılarımı sunarım...

İsteme adresi:

Enver Baki, UÇK BII-26

Priştine, Kosova

Nisan, 2012

- basımevinde 500 adet basılmıştır.

ENVR BAKİ

**DÖRT LÜLE MAHALLESİ ÇOCUKLARI
(Çocuk Öyküleri)**

Priştine,2012

23 NİSAN KOSOVA TÜRKLERİ MİLLİ BAYRAMI
TERTİPLEME KURULU
2012

Çocuklarımıza güzel gelecek diliyoruz...

23 Nisan Kosova Türk halkının milli bayramı nedeniyle her yıl bir kitabın yayınlanmasına vesile olmayı, KTMB olarak artık bir adet haline getirmiş bulunuyoruz.

Desteklediğimiz ilk kitap tarihi mirasımız üzerineydi, ardından eğitim, siyasi haklar, müzik ile devam etti, bu sene de tiyatro tarihine ışık tutan ve geleceğimizin teminatı çocuklarımıza ait olan iki kitabın yayılanması kararını aldık. Edebiyatımızın değerli kalemi Enver BAKİ'ye ait olan bu kitap çocuk öykülerini, bir şehrin tarihini anlatan, bizleri geleceğe sımsıkı bağlayan bir eserdir.

Bu bir miras. Bu mirası gelecek kuşaklara, gençlerimize, çocuklarımıza aktarmak hepimizin görevi . Bu güzel eserin çocuklarımıza ve geleceğimize hitap etmesi her şeyi daha anlamlı kılıyor.

Bu bir hizmet, Kosova Türk kültürüne ve genelde Kosova kültürüne değer katmak, toplumumuzun gücüne güç katmaktır.

Bu güzel eser için Enver Baki'yi kutlar başarılarının devamını dileriz.

Mahir YAĞCILAR
23 Nisan Kosova Türkleri Milli Bayramı Tertipleme Kurulu Başkanı
Kosova Kamu Yönetimi Bakanı
Kosova Demokratik Türk Partisi Genel Başkanı

DÖRT LÜLE MAHALLESİ ÇOCUKLARI

Dört Lüle Mahallesi çocuklarının sayısı oldukça kabarık. Birbirini seven, birbirine sıkı sıkıya bağlı, birbirine sadık, içiçe veren sevecen çocuklar Dört Lüle Mahallesi çocukları. Dört Lüle Mahallesi'nde, mahallenin belki de kasabanın en iyi kalecisi Rıza bu mahallede doğdu büyüdü. Bu mahallede annesinin biricik asıl/* kızı Ayşe doğdu. Tüm mahalle kızlarının en beceriklisi en asıl kızı. Bu mahallede Kıravatlı Hamdi, Küpeli Enver, sevecen ve mahallede en iyi pil oynayan Rıdvan doğdu. Dört Lüle Mahallesi'nde kemancı Yaşar, şarkıcılar Gülten ile Gani bu mahalle de doğdu. Dört Lüle Mahallesi çocuklarına arkadaşlık yapan ve Mektepler Mahallesi'nden gelen artist Feth var. Erkeklerden bile korkmayan , daha yılmaz mahallenin kız futbolcu Semra bu mahallede doğdu büyüdü.

Dört Lüle Mahallesi'ndeki ailelerin erkek olsun, kız olsun üç,dört hatta beş çocuğu vardı. Bu çocuklar hakkında öyküleri okudukça sizlerde onları daha çok seveceksiniz. Çocuklar birbirini sevdikleri gibi.

Dört Lüle Mahallesi çocukları, anaları, babaları, esnafları kendi kendine ayrı birer dünya görünseler de, bunların tümü bir bütünü, bir dünyayı oluştururlar. Ama her çocuğun, her ananın, her babanın, her esnafın ayrı ayrı özellikleri de var. Bu dünyalardan biri eksilse öteki dünyalar bu eksikliği

---

-* Yerli dilde – becerikli,çalışkan

hemen hissederler. Öyle ki, öteki dünyalar sakat kalır... Sakat görünürler. Biri eksilince. Tek sözle büyük boşluk hisseder. Sakatlıklarını hissederek yaşarlar. Büyükler olduğu gibi küçükler de din, dil ve ırk farkını yapmadan birlikte top koşturur oynarlar.

Ramazan Bayram'larında, Kurban Bayram'larında Müslüman ailelerini Hristiyan ailelerinin büyükleri ziyaret eder, komşuların bayramlarını kutlardı. Müslüman ailelerinin büyükleri de Hristiyan ailelerin bayramlarında evine gider bayramlarını kutlardı. Böylece insanlar birbirlerine ne kadar saygılı olduklarını gösterirlerdi. İnsalar arasındaki saygı ve beraberliğin simgesini oluşturan ortak yaşamın ayrı bir özelliğini de mahallede ister Arnaut yurttaşların, ister Sırp Dilini, ister Türk dilini çoğunluğu konuşurdu, doğrusu tüm yurttaşlar halkların dilini bilir, konuşurlardı. Öyleki birbirleriyle rahat rahat anlaşılırdı. Örneğin Dragan, Mile, Sveto mahalle çocukları hem Türkçe'yi hem Arnautça'yı öğrenmiş rahat rahat bu dilleri konuşurlardı. Öte yandan da Halil, Besnik, Haydar, Arnaut komşu çocukları hem Türk Dili'nde hem Sırp Dili'nde konuşur çok iyi anlaşılırdı. Özgür, Eren, Orhan arkadaşları da Arnautça'yı, Sırpça'yı rahat rahat konuşurlardı.

Kasabanın öteki mahallelerinde olduğu gibi, Dört Lüle Mahallesi'nde de Arnaut, Türk, Sırp çocukları aynı okula gider, ana dillerinde öğrenim görürlerdi. Mahallelerde, kent parkında beraber oynarlardı. Mahallede dükkan çalıştıran esnaflar Terzi Ahmet, Bakkal Milan, Fırıncı Davut her üç dili rahat rahat konuşur, müşterilerinin isteklerini onların dillerinde yerine getirirlerdi.

Bu mahallenin minikleri de hiç bir zorluk çekmeden üç dili öğrenmiş rahat rahat konuşur, çocuklar anlaşılırdı. İşte böyle bir ortamda, böyle bir

hava içerisinde, yüzlerce binlerce ocuk yetiŖip büyüyordu.

Tüm bu çocuklara iyi sağlıklar renkli rüyalar iyi eğlenceler dilekleriyle. Sizlere de küçük okurlar, eğlenceli dakkalar dilekleriyle. Dört Lüle Mahallesi çocukları'nın yaŖantılarını seve seve okuyacağınıza inanıyoruz.

DÖRT LÜLE MAHALLESİ

Dört Lüle Mahallesi dendi mi ?... Sadece Dört Lüle Mahallesi akla gelmez... Doğrusu bu mahalle çocukları, bu mahalle kızları, bu mahalle kadınları, bu mahalle adamları, sanatçıları, esnafları akla gelir.

Dört Lüle Mahallesi dendi mi ?... Dört Lüle Camii, Dört Lüle Çeşmesi çeşmenin gün gece buram buram akan soğuk suları akla gelir. Dört Lüle Mahallesi deni mi ?... Veluşa deresi, derenin temiz suları akla gelir. Tek sözle mahallede yaşayan çeşitli halklara mensup insanları, Dört Lüle Mahallesi'nde yaşayan Türkler, Arnautlar, Sırp lar, Romlar, Boşnaklar akla gelir.

Akla gelir çünkü onlar hep birlikte yaşarlardı. Hep birlikte iyilikleri kötülükleri paylaşırlardı. Bu yüzden bu mahalle insanları akla gelirdi.

Dört Lüle Mahallesi dendi mi ?... Bu mahalleyi ikiye bölen Veluşa Deresi akla gelir.

Dört Lüle Mahallesi dendi mi ?... İnsanlar insanlara her anda iyilik yapmaya hazır nineler, analar akla gelir. Ninelerin çocuklara örmüş oldukları yün çoraplar akla gelir. Zaman zaman top oynamak için, bu çoraplardan yapılan top lar akla gelir. Ayrıca da futbol maçlarından sonra çocuklara çay, ılıcak şerbet veren komşu kadınları akla gelir. Mahalle düğünlerine sesleriyle, türküleriyle ve danslarıyla neşe katan mahallenin genç güzel kızları akla gelir.

Veluşa Deresi dendi mi ?... Derede bütün gün aşağı yukarı dolanan, dere sularında durmadan yıkanan, dere sularının getirdiği yosunlarla, otlarla beslenen bembeyaz kanatlı, yeşilimsi kanatlı, alaca kanatlı büyük vücutlu geniş

kanatlı ördekler, kazlar akla gelir. Hatta hatta ördek ve kazlara ekmek parçaları atarak onlara şap şap beslenmelerinden zevk alan çocuklar akla gelir. Zaman zaman çocuklara kızan, uzun gagalarıyla saldıran kazlar akla gelir. Kazlardan kaçan çocukların ardlarından kopmayan kazlara ve çocuklara kıs kıs gülen kızlar akla gelir.

Veluşa Deresi dendi mi ?... Sellerin getirdiği dere teknesindeki mermere benzeyen billur beyaz taşlar akla gelir... Bu taşlar arasında temiz suda yetişen küçük balıklar akla gelir. Dört Lüle Mahallesi'nin Veluşa Deresi taşları arasında yetişen, balıkların peşinde koşan, avlamaya çalışan minik çocuklar akla gelir... Öte yandan da gününü avlamayla tüketen ve zaman zaman evine boş ellerle dönen çocukların çatık yüzleri akla gelir. Dört Lüle Mahallesi Çeşmesi'nden akan suyla Veluşa Deresi suları birleşerek Dört Lüle Mahallesi'ne hoş bir serinlik verirdi gğn boyunca...

Dört Lüle Mahallesi aslında büyük bir kavşağa benzerdi, mahallenin ortasında cami ve çeşme ile çevrelenen geniş alandan çok sayıda sokak ve mahallelere götüren yollar bu kavşağa bağlıydı. Bu kavşaktan Mektepler Mahallesi'ne, Kasalar Mahallesi'ne, Muhacirler Mahallesi'ne kuzeyinden bağlanan sokaklardı. Kavşağın güneyinde yer alan sokaklar Pazar Mahallesi'ne, Dere Mahallesi'ne, Dört Lüle Mahallesi'ni bağlardı. Kavşağın doğusundaki Hüniler Mahallesi'ne ve Klise Mahallesi'ne götürürdü. Kavşağın batı bölümündeki sokaklarda kasabanın çok zengin olan Bahçeler Mahallesi'ne uzanırdı.

Dört Lüle Mahallesi dendi mi ?... Yaşlılar gününün büyük bir bölümününün geçirdiği Maluş Kahvesi akla gelir. Mahalleleri anınca Osmanlı döneminde Müslüman mezarlığını oluşturan, İkinci Dünya Savaş'ından sonra Müslüman mezar taşlarının söküldüğü, mezarların izi kalmadığı, Müslüman mezarlığı kasaba parkına dönüştürülen , Dört Lüle Mahallesi çocuklarını ve komşu mahalle çocuklarının doyasıya oynadıkları kasaba parkını unutmak mümkün değil nedense. Zaten kasaba halkının dinlendiği hoş anlar geçirdiği kent parkı olduğu gibi yaşlıların merkezi olan Maluş Kahvesi insanların dinlendiği iki önemli merkezi oluşturmuştur bu dönemde.

Maluş Kahvesi'nde emekliler tatlı tatlı sohbet eder gazete okur kart oynar dinlenirlerdi. Çocuklar gün boyunca doyasıya koşup oynadıkları buluştukları kent parkı yurttaşların bir merkezini oluşturuyordu. İster yaşlılar, ister çocukların dinlenme, buluşma yeri olduğu kasaba parkı, insanların ciğerlerini temizleyen dinlenme yerini oluşturuyordu.

Yaz gecelerinde Dört Lüle Çeşme'si teknesi etrafında toplanan gelinler kızlar çamaşır yıkayan analar sohbet ederek günlük zevklerini, dertlerini birbirine bu çeşme etrafında dökerdi. Uzun uzadıya çeşme etrafında sohbet ederlerdi. Sohbetin tadını çıkarırlardı. Çeşme teknesi, lüleleri onların dertlerini

paylaşırlardı. Dört Lüle Mahallesi işte böyleydi.

Dört Lüle Mahallesi'ne has tombul, cılız, konuşkan, afacan, korkak, yılmaz sanatçı, şarkıcı, artist, müzik seven, top koşturan çocukları az değildi.

Dört Lüle Mahallesi'nde sadece erkek çocuklar değil, sevecen, çalışkan, kız çocukların sayısında az değil. Bu mahalle kızları, erkeklere ön koyvermez onlarla birlikte top oynar, güler, şarkı söyler dans ederlerdi. Tek sözle erkeklerden hiç bir bakımdan ayrılmazlardı. Dört Lüle Mahallesi çocukları işte böyleydiler.

Okuyacağınız öykülerde onları daha yakında tanıyacaksınız. Tanidikça daha çok seveceksiniz onları... Onları sevdikçe okuyacağınız öykülerin tadını alacaksınız.

KARDEŞ ÇOCUKLAR MAHALLESİ

Kasabanın birçok mahallelerinde olduğu gibi, Dört Lüle Mahallesi'nde çeşitli halklara mensup olan çocuklar yaşardı. Türk, Arnaut, Sırp, Boşnak ve Rom halkına mensup çocukların sayısı az değildi. Arnaut ve sırp çocuklarının belli bir sayısı türkçe konuşurken Rom çocuklarının hemen tümü Sırp, Türk, Arnaut dillerini rahat rahat konuşturlardı öteki çocuklara kıyasen.

Türk halkına mensup çocuklar Dört Lüle Mahallesi'nde çoğunluğu oluştururken, Arnaut halkına mensup çocukların sayısı çok kabarıktı. Sırp halkına mensup çocukların sayısı ise daha düşüktü. Rom çocuklarının en büyük sayısı Kent Park'ı bitişindeki Rom'lar Mahallesi'ndeki Kasalar Mahallesi'ndeydi. Bu mahallede çopunlukla Kıptıların yaşadıklarından Kıptılar Mahallesi adı verilmişti. Bu mahalleye Yukarkı Kıptılar Mahallesi de denirdi. Kasabanın divan yolunun sağ yanında yer alan gene kıptılar – Moravska- Mahallesi'nde çoğu Müslüman kıptılardı. Kıptıların çoğu camiye gider namaz kılar, oruç tutarlardı tüm Müslüman'lar gibi. Çocuklarını sünnet ederlerdi. Kurban keserlerdi. Adaklarını da kurban kesmekle yerine getirirlerdi. Aşağı Kıptılar Mahallesi'nde olsun, Yukarıki Kıptılar Mahallesi'nde yaşayan Müslüman kıptıların bir çoğu, maddi olanaklarına göre Hacc'a da giderlerdi. Tek sözle, Müslüman Kıptılar bu mahallelerde yaşayanlardan başka, Varoş ve Kilise mahallelerinde ise Hıristiyan kıptılar da yaşardı.

İster Hristiyan, ister Müslüman kıptılar, kendi evlerinde kendi milli adetlerini yerine getirirlerdi. Müslüman Kıptılar Hıdırlez Günü'nde Sultan Murat Türbesi'ne giderek, Hıdırlez Günü'nü şarkılar söyleyerek, horolar teperek kutlardı. Süslü püslü kızlar, erkekler davul zurna eşliğinde dans ederlerdi.

Dört Lüle Mahallesi'nin tüm halklara mensup mini mini erkek ve kız çocukları bu mahallede kardeşçe yaşar, iyiliği kötülüğü birlikte paylaşırlardı. Tek sözle Dört Lüle Mahallesi kardeşler mahallesiydi.

KALECİ RIZA

Dört Lüle Mahallesi'nde mutlaka yüzden çok erkek, kız çocuk var. Çocuklardan bazılarının çocuk dünyasında özel yeri var desek yanılmayız. Örneğin mahallenin tücar Mehmedali'nin oğlu Rıza öteki Rıza'lara benze- mezdi. Dört Lüle Mahallesi'nin Rıza'sı gibi kasabadaki Rıza'lardan başkadır."Bizim Rıza'nın örneği yoktur", derlerdi Dört Lüle Mahallesi çocukları. Onlara göre Dört Lüle Mahallesi Rıza'sının örneği yoktur kasabada. O, kalecilerin en iyi kalecisi... Tek sözle, onun eşi yoktur. Onu, Rıza'yı maçlardan önce de maçlardan sonra da "bizim Rıza en iyi kaleci !..." "bizim Rıza birdir,tektir !.." söyleyerek onu yüreklendirirlerdi. Özellikle Mektepler Mahallesi ve Dört Lüle Mahallesi çocukları takımları arasında oynanan maçtan önce çocukların : "Bizim Rıza, en iyi Rıza ! " "Bizim Rıza, en iyi kaleci !" haykırarak mahalleyi yürüyerek, mahalleyi çınlatırlardı. Rıza böylece önemli maçlar önünde dillere destan olurdu, hele hele Dört Lüle Mahallesi Takımı maçı kazandıktan sonra, takım oyuncuları çocukların dillerinden düşmezdi. Mektepler ve Dört Lüle Mahallesi arasında oynanan son maçta Dört Lüle Mahallesi takımı çocukları 3-0 galibiyeti sağladıktan sonra, Rıza'nın adı destan oldu. Ona o günden sonra arkadaşları Rıza değil, Kaleci Rıza diye ad taktılar.

Bu maçtan sonra Rıza mahallenin kahramanı oldu. En sevecen çocuğu oldu mahallenin. Çünkü Rıza son maçta iki penaltı kurtardı. Böylece Rıza takımında her zaman için yer sağladı. Uzun bir zaman mahallede çocukların

hiçbiri onun yerini alamadı takımda. “Kalesinin Kırılı” kaldı uzun bir süre.

Dört Lüle Mahallesi Takımı ve Mektepler Mahallesi Takımı arasında oynanan maç öncesinde,doğrusu iki gün maç oynanmadan önce Rıza rahatsızlanmıştı.Derin bir üzüntüye kapılmıştı Dört Lüle Mahallesi çocukları. Rıza'nın rahatsızlığı bir anda bütün mahalleye yıldırım hızıyla yayılmıştı. Rıza'nın takım arkadaşları, seyirci arkadaşları maç başlamadan bir gün önce çok üzölmüşlerdi. Rıza bu maçta kaleci rolünü görebilecek miydi , kaleyi koruyabilecek miydi ? , diye bütün mahalle çocukları panik, telaş içindeydi. Rıza'nın tedavisi için vakit olmadığı, onları daha da yoruyordu. Mahallenin berberi Recep Berber'e tüm mahalle çocukları koştular. Rıza'ya ilaç bulmasını bir gün içinde Rıza'yı tedavi etmesi için yalvardılar... Yalvardılar... Bütün yalvarmaları nafileydi.

Kasabanın doktorlarına koştular Rıza'nın tedavi edilmesi için doktorlardan çare aradılar. Onların tüm çabaları boşuna gitti. Doktorlar bile Rıza'ya çare bulamadı. Tek ve son çare Hatice Nine'deydi. Rıza evde limonlu çay içerken arkadaşları Hatice Nine'ye dertlerini anlattılar. Rıza üşüyüp öksürükten boğulacak derecedeydi. Hatice Nine'den bir çare bulmasını istediler çocuklar.

Mahalle çocuklarından en bedevisi, en büyüğü, takımın kurucusu Sabit takım oyuncularını toplayarak Hatice Nine'ye maça Rıza'sız başlayamayacaklarını anlattılar. Ama nafile, Hatice Nine, Rıza'nın ihlamur çayla limon devamlı olarak içmesini tavsiye edip çocuklara söyledi.

- Rıza tedavi olup yarın kaleyi koruyabilecek mi ?... söze karıştı çocuklardan biri.

- Bu maçı kaybedersek, kıyametler kopmaz ki arkadaşlar... Bir hafta

sonra Mektepler Mahallesi ile yeni bir maçın oynanmasını Mektepler Mahallesi arkadaşlarımızdan isteriz, dedi çocuklardan biri ve böylece kendilerini teselli etmeye çalıştılar.

Pazar günü iki mahalle çocukları Mektepler Mahallesi'nin okul avlusunda maçı seyretmeleri için hazırđılar. Maçın 1. yarısı golsz tamamlandı. İkinci yarı onbeş dakkalık dinlenmeden sonra başladı. Maçın ikinci yarısının başlangıcında Mektepler Mahallesi Takımı oyuncularını, hızlı bir hücumdan sonra gol attılar. İkinci gol atmaya çaba harcayan Mektepler Mahallesi Takımı karşı hücumu karşı koyamıyarak gol aldı.

Bütün hücumlara karşın Mektepler Mahallesi Takımı son on dakika içerisinde gol atmamı başaramadılar, ma 1-1 berabere bitti. Rıza'yı bu maçta değiştiren mer maçın en iyi oyuncusuydu. Bu maçtan sonra mer Dört Lüle Mahallesi Takımı'nın ikinci kalecisi oldu.

KÜPELİ ÇOCUK

Bu küpeyi sana kim taktı, Enver kardeş ?..., sordu Hamdi takım arkadaşına ilk defa arkadaşının küpesini görüyormuş gibi. Hamdi ile Enver zaten aynı sınıf arkadaşları. Aynı mahalle çocukları. Çok sevişen iki arkadaş... Çok iyi de geçinirlerdi... Çok iyi anlaşırlandı...

Sorduğu soruya yanıt almayınca, soruyu yineledi Hamdi.

- Ablalarımın anlattıklarına göre : Bildiğin gibi benim dört kardeşin, doğrusu kızkardeşin bir erkek kardeşiyim. Ailemizde tek bir erkek çocuk olduğundan, evdekiler sıрма küpe yaptırıp kulağıma takmışlar, diye anlattı Enver arkadaşına.

- Bunu çok iyi biliyorum kardeşim, demekki erkek kardeşin olmadığından ailenizde bir erkeğin sapasağlam büyümesi, nazarın değmemesi için anan, baban ve ablaların sabahın erken saatlerde sokaklara dökülüp genç, bekar oğlanlardan para toplayarak, kulağımdaki küpenin masraflarını kapatmışlar.

- Para toplama ne kadar sürmüş ?... ilgilenerек sordu Hamdi.

- Doğrusunu söylememi istiyorsan para toplama sürecinin ne kadar sürdüğünü bilmiyorum ama bir hafta kadar sürmüş. Çünkü bekar delikanlıları bulmak, onlardan para almak biraz güçmüş ablalarımın anlattıklarına göre.

- Çok uzamış. Bir hafta her sabah erkenden sokağa çıkıp para toplama kolay bir iş değil, diye söze karıştı yanındaki arkadaşı Ömer.

- Paranın toplanması bir yana da,gümüş küpenin yaptırılması için herkesten para aranmazmış, dedi Enver.

- E, sonra ?...

- Para toplandıktan sonra, bir kuyumcuya gidip gümüş küpe yaptırılmış, küpeyi kulağıma taktırmış anam, hocanın okuduğu dualarla, anlattı ballana ballana Küpeli Enver arkadaşlarına.

- Ya küpeği ne zaman takmış anan ?... sordu Ömer.

- İki üç aylık iken küpeyi kulağıma takmış doğurgan bir komşu karısı.

- Niye dopurgan karı ?..., diye sordu arkadaşı.

- Benim de evlendiğimde çocuklarımın olması için o kadının gibi.

- Küpeği çektiğin oldu mu ?..., diye sesini kesti Ömer arkadaşınının.

- Ben,hin çekmedim bu yaşa kadar. Ne de küpe değiştirdi annem, babam. Ne ben çektim. Takıldığı günden bu yana, küpeyi hep taşıdım. Hatta hatta küpeyi çekmemem için ablalarım ve annem sık sık : “Küpeyi çekme Enver zira ölürsün”, diye tehdit ederdiler. İster Hamdi ister Ömer bu tatlı hikayeyi özenle dinlerken Fetih :

- Bugünkü arkadaşlarımız küpelerini hergün değiştiriyorlar Enver, kıs kıs gülerek alay etti.

- Benim ve arkadaşlarımızın takmış oldukları küpe arasında büyük fark var Fetih. Benim küpem onların küpelerine benzemez. Benim küpemin özel bir yeri, anlamı ve önemi vardır, diye yanıtladı Enver.

- Niye benzemesin kardeşim, sordu Hamdi.

- Benzemez, çünkü benim küpem nazar değmesin simgesini taşır.

Arkadaşlarımızın taşıdıkları küpeler ise moda özelliğini taşımaktadır, diye yanıtladı.

- Anlaşıldığına göre adetlerimiz gereğince bazı kıymetli tek çocuklara

gümüş küpe takılırmış, nazar değmesin diye!.. Uzun uzun yaşasın diye takılırmış anlaşıldığına göre, dedi.

- Evet !... öyledir, dedi Fetih.

Dört Lüle Mahallesi'nde küpe taşıyan tek çocuk olduğundan mahalle çocukları sık sık Enver'i sadece adıyla değil, kimileri "Küpeli Çocuk", kimileri de "Küpeli Enver" diye çağırırlardı.

Küpeli olduğundan sadece değil, yardımsever, canayakın bir çocuk olduğundan tüm arkadaşları "Küpeli Çocuğu", "Küpeli Enver'i" çok severlerdi. Okulda örnek bir öğrenci olduğundan öğretmenleri çok severdiler. Mahalle büyükleri de çok dinlek olduğundan "Küpeli Enver'i" çok severdiler.

Dört Lüle Mahallesi'nin "Küpeli Çocuku" okulda matematikten en iyi öğrencilerden biriydi. Mahallenin futbol takımında da yer alır çok güzel goller atardı. Matematik ödevlerini çözemiyen sınıf arkadaşları sık sık "Küpeli Enver'in" evine gider yardım isterlerdi.

Sarışın saçlı, sevimli, futbolsever Dört Lüle Mahallesi "Küpeli Çocuğu" böyleydi işte. Kalbinin dürüstlüğü, iyimseverliği ve yardımseverliği yüzünden tüm mahalle insanları "Küpeli Enver'i" severdi.

AYŞE ANASININ ASIL KIZI

Ayşe annesinin, babasının gözbebeği. Ne kardeşi ne kızkardeşi var... Bu yüzden de anası, babası ona gözbebeğine gibi bakarlar... Sokağa çıktı mı, okula gitti mi, arkadaşlarıyla parka oyun oynamaya gitti mi, eve gelinceye dek yürekleri tir tir titrerdi. Kızlarına birşey olmasın diye korkarlardı. Ayşe eve gelince ancak yürekleri rahatlardı...

Anasının, babasının gözbebeği olan Ayşe, okulda olduğu gibi ev işlerinde de çok becerikli bir kızdı. Anasına, ev işlerinde o yardım ederdi. Babasının ayakkabılarını temizler, pantolonunu ütülerdi. Evin bir çok işlerini Ayşe bitirir, becerirdi. Bu yüzden de annesi onu çok severdi . Heryerde onu över Ayşe'yi mükafatlandırmayı da unutmazdı annesi. Sık sık yeni ipeklî şallar, ayakkabılar, kazaklar satın alırdı. Böylece Ayşe'nin isteklerini yerine getirirdi. O bilmeden herşey annesi ona satın alırdı.

Ayşe'nin ev işlerinde çok becerikli olduğunu komşu kızları analarından duymuşlardı ,öğrenmişlerdi. Annesi her zaman kızını över, yaptığı işleri komşu kızlarına ve kadınlarına sık sık anlatırdı. Buna Ayşe'nin evine gittiklerinde de tanık olmuşlardı. Ayşe, komşu kızları ve kadınlarının konuk geleceklerini duyunca odasına iyice düzen yapar, şilteleri, yastıkları yerer, düzene koyardı. Kanapelerdeki battaniyeler bile bir perdeye benzerdi. Ayşe bazı komşu kızlarına benzemezdi. Ayağı, eli açıktı. Tek sözle dur nedir bilmezdi. O kadar da konuşkan, geveze bir kız değildi. Arkadaşları tarafından sorulan surları bile zor zor yanıtlardı. Ayşe çok utangan bir kızdı.

da. Konuşkan olmadığından arkadaşları kendisini “ağzı var dili yok bir kız” diye derlerdi ona.

Bir gün evlerine komşu karısı Ayşe'lere geldiğinde, Kefser Hanım Güler Hanım'ın oturduğu odaya girdiğinde odanın çok düzenli olduğunu görünce şaşırıldı. Hatta dolaplardaki çay bardaklarının, su içme bardaklarının boy boy sıralanmış olduğuna içten imrendi. Ama komşu karısı ağzından tek bir söz çıkarmadı. Odanın heryerini bakışlarıyla imrene imrene gezdirdi. Oda dayalı düşeli, bardaklar yerli yerinde, havlular tellerde kurumaya yüz tutmuş. Bembeyaz havlular göz içinin ışığını çekiyordu. Oda tırnaktan tepeye kadar süpürülmüştü, sandalyeleler yerli yerinde, masa üzerindeki vazo gelen misafirlerle konuşur gibi. Çiçekler misafirleri sanki güle güle karşılıyordu. Odayı böyle görünce masa başına değil de, baş bölümünde yerleştirilen minderde oturur oturmaz komşu kadını arkadaşı Kefser Hanım'a :

- Yardımcın nerde Güler'ciğim?... Temizleyicin nerde ?..., diye sordu.

Güler Hanım :

- Kefser'ciğim bende, doğrusu bizde ne temizleyici, ne de yardımcı var. Ama gördüğün gibi herşey yerli yerinde, gülümseyerek yanıtladı.

- Senin çalıştığını bildiğime göre evin işlerine kim bakıyor ?... Herşey yerli yerinde olduğuna imreniyorum doğrusu, açık açık dedi.

- Ayşe !... Ayşe bütün ev işlerine bakar. O evi süpürür, bardakları siler, yemek masasına bakar, hatta Cumartesi günleri derin temizlemeye giriştiğimizde, evin camlarını bile siler, devam etti Ayşe'nin annesi.

- Aşk olsun Ayşe'ye !, imrene imrene , ballana balla konuşmasına devam etti Kefser Hanım.

- Benimki ise bütün Allah'ın günü kitap okuyor... O, okumaktan başka birşey bilmiyor, ağlaştı Kefser Hanım.

- Çalışan kadınların evlerine bir baksan, iğrenirsiniz doğrusu, bir odanın bir tarafında elbiseler, diğer bir tarafında çamaşırlar, yemek masası temizlenmemiş, çeşit bardaklarla dolu. Herşey karma karışık. Gördüğüm evin içinde kadın yokmuş gibime geldi. İmrenecek düzenli birşey yoktu ki, konuştu komşu kadını. Ama senin Ayşe'ciğin bütün evi düzene koyan becerikli, asıl bir kız maşallah !, parmak ısırma ısırma küçük Ayşe'den konuştu Kefser Hanım. Konuşmasına son vererek, ayağa kalkarken :

- Bana mücade Kefser Hanım !. Sohbeta daldık !. Çok kaldım doğrusu. Gitmek zorundayım, evimde birçok işler beni bekliyor, derken oda kapısından çıkarken gezintide küçük Ayşe ile yüz yüze geldi Kefser Hanım.

- Maşallah, maşallah becerikli, asıl kızım da geldi !... Seni de gördüğüme çok sevindim doğrusu, diyerek Ayşe'ye selamlama fırsatını bile vermedi, Kefser Hanım. Ama Ayşe unutmadı Kefser Hanım'ın elini alarak öptü. Nazik nazik komşu karısını, kucakladı.

- Allah ısmarladık, diyerek odadan ayrıldı Güler Hanım. Evin bahçesini bir solukta geçti, Kefser Hanım'ın evinde güle güle ayrıldı.

SOLAK SELEYDİN

Ağır başlı, yaşına göre çok ciddi, çok az konuşan mahallenin sevecen Selahettin'in adı sık sık değiştirilerek telafüs edilirdi. Kimi arkadaşları kendisini Seleydin, kimileri de Selahettin, kimi arkadaşları da Salahudin diye ağırılırdı. Seleydin'in tam adını hiç bir arkadaşı tutturamazdı. Bu yüzden çok kızardı arkadaşlarına mahallenin sevecen Seleydin'i. Rıza'dan, Enver'den, Hamdi'den , Fetih'den, Ercüment'ten , Adnan'dan tüm arkadaşlarında farklıydı Seleydin tek sözle.

Seleydin sınıfta sol elle yazan tek ğrenciydi. Top oynadığında sol ayakla topa vururdu. Hendboll oynadığında sol elle arkadaşlarına topu atardı. Yemek yediğinde de sol elle yemeğini yerdi.

İkinci ve üçüncü ders arasında tenefüs süresinde, öğretmenin öğrencilere verdiği simit ve kaşar peynirini sol elle ağzına gtürüdü. Sütünü de sol elle içerdi. Tek sözle o çocukların arasında solak bir çocuktur. Bu yüzden de onu arkadaşları “solak Seleydin” ağırılırdı. Oysa sınıf öğretmeninin anlattığına göre, belediye kütük defterinde kütük memuru Salahudin yerine, Seleydin yazmış. Belediye memuruna bu yanlışlığı yüzünde bir kaç defa babası şikayet etmişse de, bu yaşa kadar Salahuddin'in adı değiştirilmeyerek Seleydin kaldı.

Salahudd'in babası belediye kütük memurunun vermiş olduğu çocuğunun doğum kağdını gözden geçirmeyerek alıp evine gitürmüş. O günden bgüne dek Salahuddin'in arkadaşları onu Seleydin bilir ve bu adla

çağrılırdı.Oysa gerek okul kaydı yapıldığında Salahuddin yerine, Seleydin yazıldığından bütün şahadetnameleri Seleydin diye yazılı kaldı. Bu yanlışlık yüzünden Salahuddin in öteki belgeleri de Seleydin adıyla verildiği yüzünden Dört Lüle Mahallesi'nin Salahuddin'i belgelerinin üzerindeki adının düzeltilmesi için babası olduğu gibi, kendisi de belediye kütük dairesinden uzun zamanlar kopmadılar. Ama sevimli Seleydin çoğu kez adının yanlış kullandıklarından arkadaşlarıyla sık sık kavga ederdi. Kendisini Seleydin değil, Selahuddin çağrılmalarını isterdi. Oysa arkadaşlarının dillerine Seleydin yerleştiğinden bir türlü Selahuddin diye çağramıyorlardı. Bu yüzden belediyeye, belediye kütük memuruna alerjik olduğundan, belgelerden söz edildi mi tüyleri diken diken olurdu Seleydin'in. Belediye kütük dairesi memurlarından söz edilince bir belge alındığı sırada : “İki gözünü dört yapmalarını” çok çok dikkatli olmalarını ve dairelerden almış oldukları belgeleri iyice gözden geçirdikten sonra belgeleri alıp evlerine gitmelerini tavsiye ederdi Selahuddin,arkadaşlarına.

Çünkü o yanlışın düzeltilmesi çok zor olduğunu bildiğinden arkadaşlarına dikkatli olmaları için tavsiyelerde bulunurdu.

MUSKA TAŞIYAN ADNAN

Sarı saçlı, mavi gözlü az çok şişman Adnan, Dört Lüle Mahallesi'nin en sevimli çocuğuydu. Onu gören mahalle kadınları hele hele daha yaşlı kızları Adnan'ı nerde görseler durdurup kucağa almadan tumbul tumbul yanaklarını öpmeden geçmezlerdi. Adnan'ı öperken çocuğu doyusıya sıkıştırıp kokladıktan sonra "maşallah maşallah" "Nazar değmesin !..." diyerek çocuğu yere indirip koyuverirlerdi.

Bu sıkıştırma, kucaklama ve öpmeler yüzünden Adnan kadınlardan ve kızlardan kaçardı. Onların ellerine düşmemesi için, hatta bir mahalle kadını bir mahalle kızını görünce onlardan kaçardı.

Adnan sık sık hastalanırdı. Evlerine gelen komşu kadınları Adnan'ı yatakta görünce annesine :

- Vallahi bu çocuğun hiçbir şey yok ama onun güzelliği, sevecenliği "insanların dikkatini kendilerine çekerek nazar dokunuyor çocuğa", diye söyleyenler oldu. Başka bir komşu kadını da Adnan'a muska takılmasının gerekli olduğunu annesine söylemişti. Anasını başka bir kadında uyarmıştı. Söyleyen dört,beş kadın olmuştu.

- Çocuğu muska kurtarır, diye demiştiler Adnan'ın annesine.

Adnan'ın annesi de bu söylentilere inanarak, bir muska yazdırdı mahalle hocasına. Adnan'ın annesi Zürefa Hanım çocuğun mintanın sağ kolunda muskayı dikti. Adnan'ın bundan hiç bir haberi yoktu, üstelik çocuğunun mintanının sol koluna bir nazar boncuğu da dikti. Bunu

Adnan'ın arkadaşları bilmiyordu. Ama beden terbiyesi çalışmalarını yapmak için sınıf arkadaşlarıyla salona gittiğinde soyunmaya başladı. Adnan soyunurken mintanının sol ve sağ yenido muskayı ve nazar boncuğunun dikildiğini görünce kısı kısı gülmeye başladı arkadaşları. Adnan çok utandı “ açıl yer batayım “ diye aklından geçti. Devamlı olarak arkadaşlarının gülmesine atıştırmalarına, karşın nazar boncuğunu da muskayı da mintanından çekmedi. Belli bir dönemden sonra arkadaşları buna alıştılar. Adnan'a atıştırmadılar, gülmediler.

Okulda yer darlığından, doğrusu başka bir salonun bulunmadığından öteki Arnaut ve Sırp çocukları da beden terbiyesi derslerini ortaklaşa olarak tutmaya başladılar. Adnan Sırp ve Arnaut çocuklarından sağ ve sol yenido muska ve nazar boncuğunu gizlemeye başladı. İkinci derste de öteki sınıf arkadaşlarından gene muska ile nazar boncuğunu gizlemeye başardı. Salı günü beden terbiyesi dersine Adnan girmedi. Üşümüştü. Nezleliydi. Türk, Sırp, Arnaut dilinde okuyan 5.sınıf öğrencileri beden dersini hep beraber yaptılar. Bu kez de Adnan muska ve nazar boncuğunu arkadaşlarından gizleyebildi. Ama muska ve nazar boncuğunu ne zamana kadar gizlemeye başaracağını kendisi de bilmiyordu. Bu hafta gizleye gizleye nişanları korumaya başardı. İkinci haftanın başlangıcında, Salı günü yapılan beden terbiyesi dersine gitmeyi kararlaştırdı. Zaten annesi de derse girmesini söylemişti Adnan'a. Adnan derse girerken, salon gezintisindeki soyunma odasında kimse yokken, muskasını mintanının yenido çıkarıp cebine koydu. Ayrıca da ivedilikle, bir kimse görmesin diye nazar boncuğunu da öteki yenido ipliklerini koparıp cebine koydu. Hiçbir çocuğun yaptıklarını görmediğinden çok mutluymuş Adnan. Mutluymuş çünkü Adnan

Arnavut ve Sırp çocuklarına da muskayı ve nazar boncuğunu neden taşıdığını anlatmak zorunda kalacaktı, görmüş olsalardı.

Derslerden sonra Adnan eve gidip, ne annesine ne babasına muska ve nazar boncuğunu yenlerinden söktüğünü anlatmadı. Eve döndüğünde kimse yoktu zaten evde. Adnan rahat rahat muska ile nazar boncuğunu cebinden çıkarıp kitaplar dolabının bir köşesine gizledi, sakladı. Muska ile nazar boncuğunu bir daha takmadı doğrusu. Annesi bunu sezerse, iyi bir yanıt da hazırlamıştı Adnan. Annesi : “ Muska ve nazar boncuğun nerde ?,” sormuş olursa :

- Anne, muska ile nazar boncuğunu beden terbiyesi dersinde sökülüp kayboldu, diye annesine yanıt verecekti.

Belli bir dönem annesi, muska ile nazar boncuğundan söz etti, ne Adnan'da muska ile nazar boncuğundan konuştu, herşey unutuldu.

BASKETÇİ ŞAKİR

Dört Lüle Mahallesi çocuklarının, ikinci sınıf öğrencilerin en samimi arkadaşlarından biriydi Şakir. Öteki arkadaşlara kıyasen daha boylu poslu çocuktur o. Çok samimi, çok duyarlı bir çocuk olmasına karşın, sınıfın ve okulun en iyi basketçisiydi. Okulda beden terbiyesi derisinde daha iyi basket oynayan çocuk yoktu. Hatta beden öğretmeni Şakir'i okul basket takımına alırdı, devamlı olarak. O, üç ve dördüncü sınıfında da daha doğrusu sekizinci sınıfa kadar okulun en iyi basketçilerinden biriydi. O, sadece iyi basketçi değil, aynı zamanda çok şık, çalışkan, iyi yürekli, yardımsever bir çocuktur da. Ama kul kusursuz olurmu?... Şakir'de beyanesiz bir insan. Kusursuz olur mu ?...

Onun en büyük kusuru, herkese yardımcı olmaktır. Özellikle arkadaşlarına kötülük düşünmediğinden, iyilikseverliğinden cana yakın bir çocuk. Hatta yaptığı iyilikler zaman zaman kendine zarar getirirdi. Şakir Dört Lüle Mahallesi'nde doğup büyüyen bir çocuk değildi. O, Lokaç Mahallesi'nde doğma büyüme bir çocuktur ama, Dört Lüle Mahallesi'nde sınıf arkadaşları olduğundan Dört Lüle Mahallesi'nde , gününün büyük bir bölümünü geçirirdi. Arkadaşlarıyla Tavuk Bahçe'ye dinlenmeye, top oynamaya giderdi. O, Dört Lüle Mahallesi'nin çocuklarını çok sevdi. İnsanlarını çok yakın bulduğu ve onları çok iyi tanıdığı için bu mahalleden ayrılmazdı. Kendisi de bu mahalle insanlarından çok sevildi. Dört Lüle Mahallesi insanları, çocukla-

rı arasında sevilen Şakir, Mektepler Mahallesi ve Çeklik Mahallesi'ne götüren sokakların kesiştiği kavşak başında yer alan anneannesinin bulunduğu eve giderken, Dört Lüle Mahallesi'nden geçtiğinde arkadaşlarıyla buluşmamak, karşılaşmamak olanaksızdı. Bu karşılaşmalar, görüşmeler Şakir'i Dört Lüle Mahallesi çocuğu olmasına yardımcı oldu. Dört Lüle Mahallesi çocuklarının oynadığı oyunlarının,gezilerinin, yaşantılarının, konuşmalarının, sevinç ve üzüntülerinin ayrılmaz bir parçası oldu Şakir.

Tek sözle bu mahallede sevmeyi, sevilmeyi, iyiyi, kötüyü, acıyı, üzüntüyü, bu mahalle çocuklarından öğrendi onlarla paylaştı. Doğrusu iyi kötü özellikleri öğrendi, benimsedi Dört Lüle Mahallesi'nin en iyi basketçisi.

GÜLTEN, MAHALLENİN YILDIZI

Okulda olsun, Dört Lüle Mahallesi'nde olsun Gülten, mahallenin bir yıldızıydı. Okulda yüzlerce çocuk arasında en iyi şarkı söyleyen kızlardan biriydi. Okulda bir müsamere oldu mu, Gülten müsamerede en iyi şarkı söyleyen, türkü yakan beşinci sınıf öğrenciler arasında bir kızdı. Gülten sadece şarkı söylemekle, türkü yakmakla sınıfında en iyi öğrencisi değil, aynı zamanda en çalışkan biriydi de. O, coğrafya dersini çok severdi. Coğrafya dersinden pek iyi notu vardı. Hayvanları sevdiğinden, biyoloji dersine bayılırdı. Resim dersine de gönül bağlayan bir öğrenciydi. Sınıftaki arkadaşlarının hemen hepsinin defterlerin sahiplerinin resimlerini, portrelerini çizen bir arkadaştı. Bundan ötürü arkadaşları sık sık : “Küçük Ressam Gülten” , diye adlandırır, çağırırlardı.

Hatta birçok arkadaşları, Gülten'in çizmiş olduğu portreleri defterlerinden söküp, mahalledeki camcıya götürüp çerçeveye koymuş odalarında asmışlardı. Gülten “Küçük ressam” arkadaşları arasında en çok sevilen kızlardan biriydi. Gülten'in çizmiş olduğu portreleri gören kimi akrabalar bile evlerine çağırıp, ondan portrelerini çizmesini istemişti. Gülten en yakın arkadaşı Ayşe'nin babasının, komşu kadını Kefser Hanım'ın portrelerini çizmişti. Komşu kızı ve arkadaşı Gülten'nin anne ve babasının portrelerini tabloya başarıyla almıştı. Bunların birçoğu mahallenin camcı dükkanında çerçeveye alınıp, koyulup sahiplerinin odalarına asılmıştı. Komşular çoğu kez : “ Gülten kızımız büyüdüğü zaman büyük bir ressam ya da büyük bir şarkıcı olacağı şimdiden belli” , diyorlardı komşular.

dükkanında çerçeveye alıp, sahipleri odalarına asmışlardı. Komşular çoğu kez : “ Gülten kızımız büyüdüğü zaman büyük bir ressam ya da büyük bir şarkıcı olacağı şimdiden belli”, diyorlardı komşular.

Gülten’in söylediği şarkı ya da türkülerini dinleyenler, on ombir yaşlarındaki bir kızcağzın güzel sesine hayran kalıp, dudak büküyorlardı. “Allah’ın verdiği bu güzel sesle yükseklere gideceğini, ad yapacağını”, söyleyenlerin sayısı az değildi Dört Lüle Mahallesi’nde.

Gülten’in çizmiş olduğu kara beyaz kalem portrelerini görenler de portrelere, resimlere hayran kalarak, parmak ısırıyolardı : “ Övgüye değer portreler !...”, diye söyleyen okul öğretmenleri, anababalar : “Allah’ın verdiği özel bir yetenek, özel bir beceri”, diyenler Gülten’i tebrik edenlerin sayısı az değildi okul sergilerinde.

Tüm bu övgüler, sözler Gülten’i şaşırtmadı. Gülten eskisi gibi Gülten kaldı. Resim çizmeye, portreler yapmaya devam etti. İster okul, ister belediye resim sergilerinde övgüler, diplomalar aldı. İlkokul öğrencilerinin belediye resim yarışmalarında beşinci sınıftan başlayarak sekizinci sınıfa kadar ayrı ayrı yıllarda birincilik kazandı, diplomalar, ödülleri aldı.

Gülten çizmiş olduğu portrelerle, güzel sesiyle söylediği türkü ve şarkılarla okulda, mahallede arkadaşlarının, anababalarının ve Dört Lüle Mahallesi yurttaşlarının “küçük yıldızı” sayılarak, bu mahallenin şöhreti, yıldızı oldu.

SÜNNETSİZ ALİ

İkinci ve üçüncü dersin arasındaki tenefüste, Ali'nin arkadaşları okul helasına koştular. Biri bir helaya, ötekileri de başka helalara girdiler. Helada ihtiyaçlarını çocuklar yaptılar birer birer, kapalı kapılar ardında. Ali ile Cemil son oldukları için kapıları kapalı olan helalara giremediler. Helanın ikisi çocuklara ayrılmış bölümdeydi. Biri de kapalıydı, çünkü helanın su borularından akan su bir helanın kapanmasına neden olmuştu. Ali çok sıkıştığından helanın kız bölümüne geçerek ivedi ivedi ihtiyacını yapmak zorunda kaldı. Yanındaki arkadaşı Cemil de vardı. Her çocuk gibi Cemil Ali'ye yanaşarak şaka niyetiyle Ali'nin çubuğunun bulunduğu tarafa doğru gözlerini dikti. Ali, Cemil'in onun çubuğu tarafına baktığını sezince elleriyle çubuğunu gizlemeye çalıştı ama Cemil görmek istediğini görmüştü. Görmüştü de ne?!... diye her çocuk gibi ne düşünebilirdi ki, aklından geçirdi Ali. Ama Ali için durum öyle değildi. Cemil Ali'nin çubuğunu gizlemesi Cemil'i şaşırtmıştı. Bunun kuşkusuz bir sebebi var diye düşündü Cemil : “ Ali sünnetsiz olabilir mi ?,” diye aklından geçirdi.

Cemil zaten arkadaşların en şakrakçısı, en alay edici çocuklardan biriydi sınıfta. Arkadaşlarına anlatıp alay konusu bulduğu için sevinçliydi, çok mutluydu Cemil... Fırsat bulunca arkadaşlarına Ali'nin sünnetsiz olduğunu söyleyecek, Ali'yle alay edecekti. Zaten Ali'yle Cemil arasındaki ilişkiler okadar da pek iyi değildi. Çünkü Cemil daha öncelerde de Ali'yi

kıskanır, kendisi ile sık sık çekişir kavgaya ederdi. Bu da bir fırsattı Cemil için. Fırsatı gelince arkadaşlarına Ali'nin sünnetsiz olduğunu söyleyeceğini ve bunu arkadaşlarına bildireceğini aklından geçirdi.

Oysa, Ali de Cemil'in zayıf tarafını, noktasını bilerek her kızdığında : "Çünteş, sınıfın Çünteşi !..." diye sık sık Cemil'i azarlar küçümserdi.

Cemil ise, Ali'nin sünnetsiz olduğunu bilerek, bir koz olarak bunu kullanacaktı. Cemil Ali'yi kızdırdığında : "Sünnetsiz, sınıfın sünnetsiz çocuğu" diye ona açık açık söyleyerek azarlayacak, arkadaşları önünde Ali'nin yüzünü alacak, "sünnetsiz" olduğunu Ali'nin yüzüne patlatacağı, öyle de oldu. Ali, Cemil'i her kızdırdığında nerde olursa olsun : " Sünnetsiz ! sınıfın sünnetsiz çocuğu " diye Ali'nin yüzüne patlatırdı.

Bunu birkaç defa okulda yaptı. Sınıf arkadaşları önünde söyledi. Bir günde mahallede, mahalle çocukları top oynarlarken Ali ile Cemil'in birbirine karşı oynadıkları maçta topun direk yerine kaleyi belli eden taş üzerinden topun geçtiğini söyleyen Ali'ye, topun kaleye girmediğini söyleyerek, sert sert çıkışmalardan sonra birbirine ağır sözler söylediler. Cemil'de bir iki demeden : " Mahallen'in sünnetsiz çocuğu" , diye birkaç defa diyerek Ali'yi azarladı. Bu kavgadan sonra da Ali ile Cemil uzun bir zaman konuşmadılar.

Dört Lüle Mahallesi çocukları cami avlusunda bir gün konuşurlarken Ali'nin en yakın arkadaşı Rıdvan :

- Ali, sen neden sünnet olmadın ?..., diye sordu.
- Belki korkudan sünnet olmamış, diye alay ettiği yanındaki Sami.
- Size herşeyi anlatacağım ve bu meseleyi artık kapatalım.
- Anlat bakalım bu sözün aslını, diye söze karıştı Sami. Ali'den söz çıkmadı.

- Anlat, anlat bakalım bu öykünün özünü, dedi Rıdvan.

- Bildiğiniz gibi arkadaşlar, anababalarımız çocuklarını doğumunun tek senelerinde,yıllarında sünnet etmeye uğraşırlar. Ben beşinci yaşında babam beni sünnet etmeye istediğinde, işyerinde müdür olarak seçildi. O yılda beni sünnet etmeye korktu. Bu yüzden sünnet edemedi. Altıncı yaşında çift yılda sünnet olmazmış diye sünnet etmedi.

- Ee sonra, n'oldu ?... sordu Sami.

- Ne olacakmış, babam altı yaşındayken sünnet etmedi !...

Bildiğiniz gibi o dönemde birçok yurttaşlarımız bile korkudan camiye gitmemiş, kılmamış, dini ibadetlerini icra etmeye korkmuşlar... Benim babam da korkudan sünnet etmedi beni. Ben yedi yaşına gelince, tek yıl olduğuna göre, sünnet etmeye kalkıştı. Ama şirketinde hala müdürlük yaptığı için korkudan beni yedi yaşında da sünnet edemedi. Bugün yarın diye "Ali'mi sünnet ederim, vakit var !...", diye onbir yaşına vardım, sünnet olamadım, ağlaya ağlaya anlattı Ali sünnet olmamasının sırrını arkadaşlarına.

- Ama şimdi sünnet olabilirsiniz, diye söze karıştı Ömer.

- Tabii ki sünnet olabilirim !... Zaten yaz gelince, Temmuz ayında babam beni sünnet edecektir. O zaman zaten şirketi, işçilerine yıllık izinlerini verir. O zaman babam beni rahat rahat sünnet edecektir, dedi Ali.

Ali'nin arkadaşlarına anlattıklarından rahatladığı yüzünden belliydi. Artık Cemil'de ve öteki arkadaşları da bu sünnetsizlik yüzünden arkadaşları utandırmayacak. Onunla alay etmeyeceklerdi artık.

MÜJDELER OLSUN ! ALİ SÜNNET OLDU

Ali bir Pazar gününde evde annesi ile başbaşa kaldığında annesine derdini anlatmak istedi. Zaten annesine çok yakındı. Annesiyle herşeyini paylaşırdı Ali. Bu kez de var olan derdini arkadaşlarının, kendisini “sünnetsiz çocuk !..” diye nasıl alay ettiklerini, sık sık bu sözlerini tekrarlayarak annesine anlatmak istedi. Bu sözlere artık dayanamayacağını, taşıyamayacağını annesine söylemek için bu bir fırsattı. Ali bu fırsatı kaçırmamak için, annesine dert yandı.

- Oldi çocuğum oldi !... Bütün bunlari babana sülerım. Birer birer çocukların sana ne yaptıklarını süleyeceğim babana, dedi annesi. Babanle ilçyazda seni sünnet yapmak için anlaşıacağım... Bakalım baban ne deyecek, dedi Fatma Hanım oğluna.

Anlaşılan çocuğuna yapılan küçümsemelerden onu bu yaz kurtaracağına inanıyordu Fatma Hanım. Sünnet düğününü yapacaktı, öyle de oldu. Kocası akşam üstü geldiğinde konuyu anlattı. Oğlu önünde Ramiz Bey’e sünnet konusunu açtı. Çocuğunun anlattıklarını birer birer babasına anlattı, sonra da kocasına :

- Çocuk çok hakli. Artık büyüdi !... Artık sünnet vakti celmiştir. Zaten onbir yaşında !... Bekleyecek vaktimiz da yok artık !..., kısa kısa kesti Fatma Hanım.

- Ne demek isteysin karicığım ?... Ne demek isteysin Fatma Hanım ?...

- Çocuğı sünnet edelim artık , anladın mi . artık yapılmasını isteym, anladın mi ?... Yarın ne bilisin n’olur n’olmaz ?!...

Üstelik biz da ihtiyarlanışık !... Dedim zaten çocuk tek yaşına bastı !...

- N'oldi be şimdi karicığım birden bire ?..., sordu Ramiz Bey karısına şaşkın şaşkın.

- Ne var olsun . Çocuk sanın kadar oldı !... Hem arkadaşları da öğrenmişler çi Ali sünnetli dil !... Hep, hercün çocuğı dokunular, rahatsız edeylar başka ne var olsun, vafir artık. Çocuğı bu beladan, bu süzlerden kurtaralım.

- Olur bre karicığım !... Çocuk ta çok haklıdır !... Çok ceç kaldık bile ! Ama ilçyazi bekleyelim, dedi Ramiz Ağa karısına.

- Yok bre kocam ... Yok ne uzadalım... Dersler tam başlamışçen çocuğı kurtaralım. Zaten düğün müğün bişey yapmayacaksın çi !...

- Oldi be kari, oldı !... Ama çimse duymasın !... Yokse komşılardan, akrabalardan bi çimse duyarse vay banım halıma !... Ben da işten ciderım !... Senda ekmeksız kalırsın ! sonra da belanı bulursun, korkular içinde söyledi Ramiz Bey.

- Korkma be adam !... Korkma ... Sen kızkardaşını hem damadını bi üleden sonra, ben da kardaşımle celinimi, cürümcemi çağıracam, çocuğı kurtarırsık !... Berberi Çarşamba cüni çağırırısık !... Perşembe cüni da çocuğı kurtarırsık. Biz da, biz bize bir akşamlık yapar, hep beraber yersık... Hem bu işi büle bitırırsık, dedi Fatma Hanım.

Karı koca arasında ceryan eden bu konuşma, oğulları küçük Ali önünde geçti. Bu sözleri duyan küçük Ali de sevinçten kendini alamıyordu.

Pazartesi gübü Ali'lerde telaş vardı. Fatma Hanım evde derin temizleme işlerine girişti. Halıların temizlenmesiyle, temizlik işine girişti. Döşemelerin tozunu aldı. Odadaki dolap ve karyola altlarını süpürüp tozunu aldı.Salı günü sabah erken gürümcesini ve gelinini çaya çağırđı.Gürümce ve gelinine,kocasıyla almış oldukları sünnet kararını anlattı. Perşembe günü

çocukları sünnet edeceğini gürümce ve gelinine söyledi o gün Ramiz beylerde öğle yemeği yenildikten sonra Ali'nin sünnet olacağını bir daha tekrarladı. Ayrıca bunu bir giz tutmalarını, kimseye söylememelerini rica etti.

Ertesi gün sabahleyin kasabanın tanıdık berberi Eşref Bey'e gitti. Çocuğunu Perşembe günü sünnet etmek istediğini anlattı. Sünnetin öğleden sonra ve bu sünnet hakkında kimsenin haberi olmamasını istedi.

- Merak etme Ramiz Bey !... Merak etme. Bu iş bitti say !... Çimsenin haberi olmayacak !... Perşembe cüni ben saat 5'de sizdeyim, dedi Eşref Bey.

Perşembe günü sabahtan beri Ramiza Bey'lerin evinde telaş vardı. Herkez birşey koşturuyordu. Evdekilerin hepsi telaş içindeydi. Ramiz Bey'in ablası, eniştesi Fatma Hanım'ın kardeşi ve gelini Ramiz beylerde idiler. Sünnet için herşey tekmildi !... Herşey hazırıldı. Sadece berber Eşref Bey'in gelmesini bekliyordardı. Akrabalar çocuklarını bile almamışlardı Ramiz Bey'lere. Çocuklar, Ali'nin sünnet olacağını bile bilmiyorlardı. Bu iş o kadar gizli tutulmuştu ki, akrabaların çoğu bilmiyordu. Saat 5'ten sonra Eşref Berber anlaşmaya göre Ramiz Bey'lere geldi. Yapılan hazırlamalardan sonra Eşref Berber Ali'yi sünnet etti !... Çalgı malgı sesleri duyulmadan, ses seda çıkmadan.

Akşam üstü sofrası kuruldu, düğün yemeği yenildi. Akrabalar düğün yemeğinden sonra evlerine birer birer dağıldılar.

Ali'nin sünneti bu biçimde törensiz geçti. Ali arkadaşlarının incitmelerinden kurtuldu... Kendisi de sünnet oldu. Ramiz Bey'de kurumunun müdürlük koltuğundan daha bir zaman kımıldamadı uzun bir müddet daha bu koltukta kaldı.

ARTİST FETİH

Kasalar Mahallesi ile Mektepler Mahallesi'ni birbirini bağılayan Veluşa Deresi'nin üst bölümünde eski dolma evde oturan Ferhat Kahveci ailesi beş kişiden oluşuyordu. Kasabanın ünlü kahvecisine, becerikli ve kahve pişirmekte ustalığından bu lakap kendisine verilmişti. Üstelik de kahve dükkanı olduğundan bu lakabı daha da pekiştirmişti. Bu yüzden Dört Lüle Mahallesi esnafları onu Ferhat Kahveci olarak bilir, çağırırlardı. Ferhat Kahvecinin üç çocuğuy vardı. Bunlardan ikisi kız biride erkek çocuktur. Kendisi ve karısıyla birlikte aile de beş kişi vardı.

Fetih babasının, anasının, kızkardeşlerinin bir erkek oğlu olduğundan evdekiler, özellikle kız kardeşleri onu oldukça şımartmışlardı. Ama ablalarını dinlemediğinde, ablaları onu döverdi, zaman zaman. Döverlerdi çünkü Fetih kardeşlerinin isteklerini yapmak istemediğı zaman, çeşitli uydurmalar bulur, zaman zaman da hastalanırdı. Bu yüzden de kızkardeşleri Fetih'e güvenemez ve çoğuy kez : "Artist Fetih" "Artist Çocuk", diye çıkışırlardı.

Bir gün de bakkal dükkanından birşeyler satın alması için kızkardeşleri Fetih'i bakkal dükkanına gönderdiler. Fakat Fetih bakkalçı Milan'ın dükkanına gitmek istemedi. Bu yüzden de kendisine : " Artist Fetih" "Artist Çocuk" diye söylediler. Oysa Fetih birşey yapmak istemediğı zaman dünyalar ayağay kalksa, kendisinden istenileni bir türlü yapmazdı. Okulda da mahallede de, evde de Fetih'i inatçı bir çocuk olarak bilirlerdi. "Nuh der Peygamber

demez” , diye bir çocuk olarak bilirlerdi. Fetih bu inatı yüzünden, huyu sık sık yalnız, tek başına kalırdı. Çünkü arkadaşları onun bu huyuna bakmaz, aldırmaşlardı. Oysa kendi tutumundan, huyundan vazgeçmiyerek sık sık arkadaşlarına kızardı kendisini yalnız bıraktıklarından. Darıldığından da arkadaşlarının yanına yanaşmaz onlarla günlerce barışmazdı. Bir keresinde Dört Lüle Mahallesi'nin arkadaşları bir araya gelip top oynamak istemişlerdi. Kaleci Rıza Fetih'ye :

- Fetih bir kaç gün önce ablalarının satın aldığı yeni topunu evden çıkarıp getir. Hep beraber oynayalım, dedi.

Fetih evinden topu çıkarıp istemediği için :

- İki takımın kurulması için yeterince arkadaş yok... Dört kişiyle top oynanmaz ki, bir takımda iki kişi olmaz ki.

- Dört değil, beş kişiyiz derken, Dört Lüle Mahallesi'nin bitişiğindeki Klokotolar'ın geniş sokağında bir gole, ikişer kişi takım kurularak maç yapabiliriz, dedi Sabit.

- Anlaşılan ille de bugün top oynamak istiyorsunuz söze atıldı Fetih. Karşı taraftan gelen Sabit ile Rüştü de sohbete katılarak karşıdan : “ Biz de varız “, diye uzaktan seslendiler. Sekiz kişi olduk diye söze katıldı Rıza. Şimdi kuracağımız her iki takımda dörder oyuncu var dedi Rıza.

Oysa top oynamak istemiyen, evinden topunu getirmek istemiyen Fetih'i :

- Takımlarda altışer kişi olmazsa maç oynanmaz sert sert çıkıştı. Daha dört arkadaş bulunmazsa ben topumu evden çıkarmam ekledi.

Kasabanın parkına doğru götüren yolda Sabit koştu. O kadar hızlı koştu ki, bir solukta parka vardı. Parkta bulunan bir değil beraberinde daha dört arkadaş getirdi. Altışer kişilik takım kurdular. Fetih'ye evinden yeni

topu getirmesini yalvardılar... Yalvardılar... Boşunaydı . Aralarındaki en büyük boylu, en güçlü Sabit yanındaki Fetih’yi iki avucuyla itti. Fetih yerlerde yuvarlandı, ağlamaya başladı. O kadar büyük bir avaz kopardı ki, yakında bulunan evlerden bulunan kardeşleri sesini duyunca kendilerini sokağa attılar. Kapıları önündeki çocuklara koştular. Fetih’nin iki ablası kardeşlerini ağlarken görünce : “ N’oldu Fetih ?... N’oldu ?... Kim vurdu, kim dövdü ?, sordu büyük ablası.

- Fetih’yi kimse dövmedi, yanıtladılar bir ağızdan çocuklar.

- Sabit o kadar hızlı beni itti ki, karpuz gibi yere düşüp başımı yere vurdum !... Kukumu vurdum !... Kolumu yere çarptım, ağlayarak konuştu Fetih.

- Hadi hadi yalan söyleme !... İtti de n’oldu ?... Sen kendin yerde yuvarlanmaya başladın !... Bir ağızdan seslendiler çocuklar. Bakın bakın, kukuma bakın... Benim dirseğime bakın, ağlayarak dedi Fetih ve dirseğini arkadaşlarına ve kızkardeşlerine gösterdi.

- Hadi hadi, bize artistlik satma. Zaten artistlikten başka birşey bilmezsin ki !... Sana artist Fetih bedava dememişler ki, dedi Sabit ve arkadaşlarından ayrıldı.

ÇİŞLİ MEHMET

Mehmet, Dört Lüle Mahallesi'nin en küçüklerinden biriydi. Henüz ikinci sınıfta yani henüz sekiz yaşına basan bir minik. Bu hiç önemlisi değil, önemli olan Mehmet yaş bakımından kendisinden iki üç yaş büyük çocuklarla birleşir, oynardı. Onlarla kilecik, top oynar, devecik oynar, beygircik oynardı. Bunun ilginç tarafı ki, ondan büyük, bedevi, boylu poslu çocuklarla bu oyunları oynadığında dayanıklılığı dile gelmesiydi. O da, boyca gelişmiş, besli, gürbüz bir çocuktü.

Arkadaşlarıyla top oynarken sık sık bir kenara çekilir, çışını yapardı. Sağa sola bakmadan çışını yaptıktan sonra da gene oyuna katılır, devam ederdi. Bir futbol maçında ya da başka bir oyunu oynarken iki üç defa oyundan ayrılır, bir köşeye gidip yaptığını yapardı. Mehmet'in oyundan sık sık ayrıldığını sadece Ömer sezmişti. Ondan iki yaş büyük olan Ömer :

- Ulan sen ne yapıyorsun ya ?!...,sordu Mehmet'e, oyundan ayrıldığını görünce. İstedığın zaman oyuna giriyor, istediğin zaman oyundan ayrılıyorsun, bu ne demek ?... Bu böyle olmaz ... Az önce de maça girdiğinde iyi bir pozisyonda bulunup gol attın, diye çıkıştı Ömer.

Mehmet sustu birşey söylemedi. Oyuna devam eden Mehmet, ses çıkarmadı. Ömer de cevap almayınca susup oyuna daldı. Mehmet'in takımı Ömer'in takımından iki gol ilerdeydi. Ömer ile Mehmet arasında bu sözlü düetten sonra maç 3-1 neticeyle Mehmet'in takımı galip geldi ve bu neticeyle maç sona erdi.

Çocuklar caminin avlusunun çimenlerinden ayrılıp Mehmet gene bir yana çekilerek, kıvrana kıvrana büyük ıhlamur ağacının gövdesi ardında

saklanadı. Çişini yapmak istedi. Sağa sola bakındı. Ona kimsenin bakmadığını görünce, ihlamur ağacı gövdesinin ardında çişini etti. Bunu gören arkadaşları, gülmeye başladılar. Mehmet utancından yüzünü iki eliyle örtmeye çalıştı. Çubuğundan ellerini yüzüne götürürken pantolonunu ıslattı. Onu izleyen arkadaşları kıs kıs gülmeye başladılar. Mehmet, paçalarından çişinin aktığını, pantolonunu tamamiyle ıslattığını sezince daha da utandı. Ihlamur ağacı gövdesinden çıkmak zorunda kaldı. Dört Lüle Çeşmesi'inin bitişindeki evine doğru koştu. Arkadaşlarının gülmesinden utanan Mehmet, bir solukta evine vardı. O, arkadaşlarından ayrılırken kimi arkadaşları "Çişli Mehmet !..." "Çişli Mehmet !..." bağırırmaya başladılar. Mehmet evine girerken kendini alamadı, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Evin avlu telinde çamaşırları sermekle uğraşan annesi, Mehmet'in ağladığını görünce oğlunun yanına koştu.

- N'oldu benim delikanlım ?... N'oldu ?... Niye ağlıyorsun ?... Seni bir kimse dövmesin ?... Düşmeyesin ?... Vurulmayasın ?..., diye annesi merakla sordu. Mehmet kendini bir türlü alamıyordu. Hüngür hüngür, için için ağlıyordu. Çocuğunun devamlı ağladığını gören anne, daha da meraklandı. Niye bu kadar içli içli ağlıyorsun ?..., diye sordu.

Mehmet bir türlü kendini alamıyor, devamlı ağlıyordu için için.

- Eğer bir kimse dövmediyse, düşmediysen, niye bu kadar ağlıyorsun ?..., yine sordu annesi. Yavaş yavaş kendine gelmeye başladı. Gözyaşları dinmeye başladı, neden sonra sakinleşip annesine :

- Çişimi kurtardım anneciğim . Çişimi yaptım !...Görmüyor musun ?... Pantolonum bile ıslandı !... Arkadaşlarım bunu görünce benimle alay ettiler inadımdan hüngür hüngür ağlamaya başladım. Hatta bana "Çişli Mehmet !..." "Çişli Mehmet !"

atıştırmaya başladılar... Hatta hatta kıs kıs gülmeye başladılar, işte bu yüzden ağlıyorum, diye yanıt verdi annesine Mehmet.

- Sen hiç sıkılma oğlum !... Sen canını sıkma !... Senin annen var. Annen sana temiz pantolonlar getirip, ıslanmış pantolonlarını değiştiririm. Gerekirse annen pantolonlarını da yıkar.Gerekirse yeni pantolon da alırım, diye sesli sesli konuştu annesi.

Duvarın te tarafındaki ocuklar Mehmet'in annesinin söylediklerini duydular. Ağzlarından tek bir söz çıkarmadılar.

- Ben korktum ki top koştururken düşüp vuruldun !... Sakatlandın korktum ! ,diyerek Mehmet'in gönlünü aldı annesi, çocuğunu kolları alarak.

FUTBOLCU SEMRA

Dört Lüle Mahallesi'nin bir de ad yapmış ve ünlü olmuş, bir kız çocuğu da vardı. Semra'nın evde kendinden başka bir kızkardeşi ve bir erkek kardeşi vardı. Tek sözle evlerinde üç çocuk vardı. Hepsi de ilkokul öğrencisi. İki kardeşi ilkokulun üçüncü ve dördüncü sınıfta okurken Semra kardeşlerinin en büyüğüdü. Semra altıncı sınıf öğrencisiydi. Onbir yaşındaydı ama boylu poslu bir kızdı. Öteki sınıf arkadaşlarına kıyasen onun saçları koyu kara renkte yüzü de esmerdi. Bu yüzden de kendisine arkadaşları ona "Esmer Güzeli", diye ad vermişlerdi. Onu bilmeyenler, ilk görenler Semra'ya onbir değil onbeş yaş bile verirlerdi.

Semra mahalledeki kız arkadaşlarına kıyasen onun ayrı bir özelliği de vardı. Onun arkadaşları çoğunlukla erkeklerdi. Erkeklerle birleşir, çarşıya çıkar, erkeklerle onların oynadıkları oyunları oynardı. Hatta hatta erkek arkadaşlarıyla futbol oynamaktan çekinmez, hoşlanırdı. Bu yüzden de erkek arkadaşları, kız arkadaşları onu " Erkek – Kız " diye ona derlerdi. Çoğu kez de Semra'yı, "Futbolcu Semra" diye adlandırırlardı.

Semra futbol seyretmekten başka, top koşturmaya bayılırdı. Futbolcu arkadaşları arasında sol kuruyucu yerinde oynardı.Nadir bir örnek. Sol elle yazar... Sol elle ekmek yer... Sol ayakla top oynardı. Bu bakımdan da Semra nadir, seyrek bir kızdı mahallede.

Erkek arkadaşları çekinmeden Semra'yı futbol maçlarına çağırır, onu takıma alırlardı. Pazar Mahallesi'nin futbol takımıyla düzenlenen bir maçta bir hafta önce iki gol attı Semra. Pazar Mahallesi çocuklarını oyunuyla, çelmeleriyle şaşırtmış, onlara parmak ısırtmıştı.

Semra mahallede ünlü bir kız olmasına karşın çok yılmaz bir kızdı da. Erkeklerden, boydaşlarından hiç korkmazdı. Üstelik erkeklerle gerekti-

ğinde dövüşmeye her zaman hazırđı.

Semra'nın vuruşları da çok güçlüydü. Bir keresinde okul bahçesinde istemiyerek bir arkadaşına şaka olarak yumruğunu kaburgalarına yapıştırdığında, arkadaşđ uzun bir ara soluksuz kaldđ. Vuruştan yere serildi.

Bundan sonra Semra kimseye el kaldırmadı. Kimseye dövüşmedi... Ama arkadaşları Semra'nın ne kadar güçlü, vuruşlarının ne kadar ağır olduğunu bilerek Semra'yla dövüşmeye girişmezlerdi.

Semra güreşte de erkeklere, boydaşlarına yol koy vermezdi. İki kolu arasına, karşıdaki güreşciğ alınca, bir hamlede yere düşürür, sererdi.

Dört Lüle Mahallesi'nin futbolcusu Semra böyleydi. Tek sözle Semra Dört Lüle Mahallesi'nin hem futbolcu kızı, hem güreşçi kızıydı. Ama herşeyden önce mahallenin en sevimli kızlarından biriydi.

SALYALI RÜŞTÜ

Dört Lüle Mahallesi'nin zeki, çalışkan, sevimli, yardımsever, hoşgörülü, sevecen, tombul çocukları sadece değil. Sümüklü Rüştü'sü de vardı.

Rüştü, çok çalışkan bir çocuktü. Aynı zamanda dostları arkadaşlar arasında da çok sevilen bir arkadaştı. Hatta çok uslu halkın deyimiyle "ağız var, dili yok" bir çocuktü Rüştü. Yani sessiz sedasız bir arkadaştı. Kimsenin söznünü kırmaz, kimseye karşı koymazdı. Tek sözle herkesin gönlünü okşayan bir benliğe sahipti. Diliyle de, hareketleriyle de çok sevilen bir arkadaştı.

Bütün bu özelliklerine karşın, Rüştü'nün bir de kötü tarafı vardı : "Sık sık sümükrür, apşırırđı" üstelik salyaları da akardı zaman zaman. Salyalarının akmasını sezmediğinden ağzına kadar salyalar akardı. Buna arkadaşları işaret ederek, Rüştü telaşlanır, cepindeki mendilini aramaya telaşlar içinde kalırdı. Mendilinin yerini sık sık değıştirdiğinden çoğı kez mendilinin hangi cebine bulunduğunun farkında bile değildi. Bu yüzden de salyaları aktığında mendilini telaş içinde bulmakta zorluk çekerde.

Bu yüzden Rüştü'nün arkadaşları ona darılı kızarlardı, burnu aktığı zaman. Aktığı salyalarının, ağzının üst dudağına geldiğinden, arkadaşları iğrenirlerdi. Bu yüzden ona çıkışırıldardı. Arkadaşları : "Sümüklü Rüştü !...", "Salyalı Rüştü" , diye çağırıldardı zaman zaman onu. Ama Rüştü, arkadaşlarının bu adla çağırılmalarına kızmaz, darılmazdı. Ama aynı zamanda da gerçekçi bir çocuktü. Salyalarının sık sık gittiğini bilen, zamanında silemediğinden arkadaşlarının bu adı kendisine takmalarına ve bu adla çağırılmalarına kızmazdı, onlara darılmazdı Rüştü.

Bir gün de mahallenin Dört Lüle Mahallesi Camii'nin avlusundaki çimenler üzerinde top koşturduktan sonra, arkadaşlar futbola ara vererek

camı avlusundaki şadırvan rahlelerde oturdular, dinlenmeye başladılar. Dereden tepeden, futboldan, okuldan ballana ballana sohbet ederlerken, Rüştü'nün burnundan salyalar akmaya başladı. Rüştü bir anda ayağa kalkıp, şadırvanın arka tarafındaki lüleden akan sularla burnunu temizledi. Ama arkadaşlarına dönünceye dek burnunun aktığının farkında değildi. Yanındaki arkadaşları, her zaman olduğu gibi, gülmeye başladılar. Arkadaşlarından Hamdi :

- Mendilin nerde Rüştü ?..., diye sordu. Rüştü telaşlandı. İvedi ivedi ellerini ceplerine götürerek mendilini aradı. Arkadaşının neden bunu sordüğünü anlamıştı. Cebinden mendilini çıkarıp ivedi ivedi burnunu sildi.

- Anlaşılan Rüştü'müz gene üşümüş !..., alay ederek dedi Gani.

- Burnundan salyalarının akması sefte değildi !..., ekledi Ahmet.

Rüştü bu gibi sözlere aldırılmazdı, alışmıştı. Ama bu sefer yüzü allandı, pullandı. Ne yapacaktı sanki... Burnundan sümüğünün ve salyalarının aktığı sefte değildi. Hatta önleyemezdi de. Çünkü onu önleyecek bir çaresi yoktu.

- Babana, anana söyle de doktora seni götürsünler... Her hastalığın ilacı varken, burnunun devamlı akmasının, salyalarının gitmesinin da ilacı bulunur herhalde, dedi arkadaşlardan biri.

Rüştü başı eğik arkadaşlarının söylediklerini özenle dinliyordu. Düşündü, düşündü...

- Bunları babama, anama söyleyeceğim.... Mutlaka beni doktora götürürler, dedi kendi kendine Rüştü. Bu sözleri kendi kendine fısıldarken arkadaşarı ayağa kalktılar. Çimenlerin üzerine gidip ara vermiş oldukları maçadevam etti arkadaşları.

Maçtan sonra Rüştü eve geldiğinde babasına, annesine başından geçenleri anlattı. Zaten bundan önce de burnunun aktığından, salyalarının gittiğinden şikayet etmişti. Rüştü'nün babası, çocuğunu doktora götürdüğünde herşeyi anlattı.

Doktor :

- Bu olay canınızı sıkmasın... Sizi düşündürmesin. Rüştü'ye dedönerek :

- Ceketini, mintanını, atletini çıkar. Bir bakalım, muayene edelim. Rüştü'nün babası oğluna yardım ederek çocuğunun eşyalarını çıkardı. Bunu gören doktor :

- Bakın, çocuğunuza bir mintan, bir ceket, bir de atlet giydirmişsiniz. Üstelik de bir kazak var... Siz çocuğu devamlı olarak hastalatiyorsunuz beyefendi, dedi doktor bey Rüştü'nün babasına. Üstelik alay edercesine : "Çocuğa bu kadar eşya giydirilir mi ?..." Çocuk otururken bile hiç yürümeden terler. Terledikçe de mintan ve atletini değiştirmedikçe çocuk üşüyebilir.

- Doktor bey ne yapmamız gerekir, diye sordu Rüştü'nün babası. Doktor hemen yanıtladı.

- Beyefendi çocuğa bu kadar eşya giydirmeyin. Çocuğun vücudunun rahat rahat soluk almasını bırakın. Bir ceket bir de mintan yeterdir bence. Çocuğunuz devamlı olarak terliyor, aynı zamanda da teri soğuyunca üşüyor, bu yüzden salyaları ve burnu devamlı olarak akıyor... Bu kez ben ilaç vereceğim bir hafta sonra muayeneye yine gelin, bakarız...

Rüştü ile babası da doktorun dediklerini özenle dinlediler. Çıt çıkmadı babasının ağzından. Hatta annesinin çocuğuna bu kadar eşya giydirmesi şaşırtmıştı adamı : "Yanlış beslenme yapıldığı gibi, yanlış giyinme de olabilir", diye mırıldadı kendi kendine Rüştü'nün babası. Eve geldiklerinde oğlunu ve eşini merakla bekleyen Rüştü'nün annesine babası doktorun söylediklerini anlattı. Hatta eve döndüklerinde yolda eczacı dükkanına girip doktorun vermiş olduğı ilaçları eşine verdi.

Rüştü bir hafta doktorun tavsiyesine göre devamlı olaran ilaç içti. Hatta okula gitmedi. Evde tedavi gördü. Rüştü'nün okula gitmeyeceğini öğretmenine bildirdi babası.

Okula gitmek istediğinde Rüştü'yü annesi kendisi giydirdi. Bir mintan bir de kazak giydirdi. Rüştü'yü okula gönderdi. O gün Rüştü

terlemedi, üşümedi. Anlaşılan burnundan salyalar da akıyordu. Tedavi olmuştu

Rüştü okuldan döndüğünde annesi ile babası da salyalarının akıp akmadığını sordular. Rüştü tedavi olduğunu salyalarının akmadığını, sevine sevine söyledi anababasına. Böylece Rüştü'yü arkadaşları "Salyalı Rüştü" diye artık çağırmadılar.

İKİ MAHALLE TAKIMI ARASINDAKİ FUTBOL MAÇI

Mektepler Mahallesi çocukları da her mahalle çocukları olduğu gibi futbolu çok severlerdi. Onların arasında çok iyi top koşturan değerli iki kardeş de vardı. Büyük kardeş Kemal ve küçük kardeş Vehbi, Mektepler Mahallesi'nin en iyi futbolcularıydı. İki kardeş hem iyi futbol oynadıklarından hem de çok iyi pil oynadıklarından, arkadaşları iki kardeşi çok severlerdi. İki kardeş çok uysaldı. Bu yüzden ister kendi mahallesinde ister Pazar Mahallesi'nde ister Dört Lüle Mahallesi'nde ve kasabanın öteki Pirnaz, Divan Yolu, Kasalar mahallelerinde dost edinmişlerdi. Tabii aralarında aynı özelliklere sahip bu iki kardeşten başka, onlardan daha bencil, daha onurlu top koşturan bir de Selmet arkadaşları vardı.

Selmet Keman ile Vehbi'den küçük değildi. Doğrusu aynı yaşıydılar, boydaştılar. Her üçünün aynı mahallede hatta aynı sokakta yaşamaları huyları bile benzerdi. Her üçü sınıfta en başarılı öğrencilerdi. Kemal'den olsun, Selmet'ten olsun, Vehbi'den olsun şikayetçi bir çocuk olmadı mahallede. Tek sözle üç arkadaş mahallede kimsenin sularını bulandırmış değillerdi bunca yıl. Çocuklardan kötü bir söz olsun duyulmuş değildi. Komşularına, arkadaşlarına, yakınlarına iyilik yapmaktan övünebilen çocukardı.

Futboldaki becerileri yüzünden Dört Lüle Mahallesi çocuklarına kendilerini sevdirmişlerdi.

Kemal, Selmet ve Vehbi üç arkadaş Mektepler Mahallesi çocuklarının futbol takımında yer alırken, Dört Lüle Mahallesi'nin Rıza, Enver, Rıdvan arkadaşlar Dört Lüle Mahallesi çocuklarının futbol takımında oynuyordu. Futbol maçları iki mahalle çocuklarının arkadaş olmalarına

yardımcı olmuştı.

Bir Pazar günü, Mektepler Mahallesi'nin Mektepler Okulu avlusunda ve Dört Lüle Mahallesi'nin Camii'nin ardındaki futbol alanının sık sık iki mahalle arasındaki futbol maçları oynanırdı. Kimi gün Dört Lüle Mahallesi futbol takımı maç kazanırdı, kimi gün de Mektepler Mahallesi futbol takımı maç kazanırdı. Aralarındaki teknik ve güzel maçların çıkarılmasında payı geçen çocukların sayısı da az değildi. Ama önemlisi iki mahalle çocukların arasındaki dostlukların pekiştirilmesiydi.

İster Mektepler Mahallesi okul avlusunda ister Dört Lüle Mahallesi Camii'nin ardındaki alanda oynanan maçlardan sonra arkadaşlar mahallenin biricik pasta dükkanına gidip limonata, boza hep birlikte beraber içerlerdi. Maçın neticesi onları kızdıramazdı, sinirlendiremezdi. Maçtan sonra evlerine mutlu mutlu giderlerdi çocuklar.

KEMANCI FETAH VE ŞARKICI GANI

Dört Lüle Mahallesi çocuklarının çok sevdiği, çok saydığı bir de sanatçı dostu – Kemancı Fetah'ı vardı. Fetah çok iyi keman çalan, Kasalar Mahallesi'nde oturan küçük boylu, her arkadaşına uyum sağlayan bir çocuktur. Onun bu özelliği, hele hele keman çalması yüzünden Dört Lüle Mahallesi çocuklarına çok yaklaştırdı. Büyük dost oldular.. Mahalle arkadaşı – Şarkıcı Gani çocuklarını çağırarak arkadaşıyla birlikte şarkı söylemedikleri, keman çalmadıkları düğün yoktu Dört Lüle Mahallesi'nde.

Fetah, keman çaldığı yüzünden arkadaşları ona "Kemancı Fetah", diye onu çağırırlardı. . Komşu çocuğu Gani'yi de düğünlerde Fetah ile birlikte şarkı söylediği için, ona da "Şarkıcı Gani", diye ad takmışlardı.

Fetah, Gani'den birkaç yaş büyük olduğundan Fetah'ın Gani'den yaş bakımından başka daha büyük dostları da vardı. Ama her ikisi Dört Lüle Mahallesi çocuklarının çok yakın dostuydu. Bu iki arkadaş, doğrusu mahalle çocuklarının iki değerli sanatçısıydı. Dört Lüle Mahallesi'nde oynanan maçlar ilgilendirir, dostlukları da bu maçlar pekiştirirdi. Mahalle çocukları arasındaki dostlukları, bu mahallede yürütölen futbol sohbetleri aralarındaki samimiyetlikleri onları birleştirmişti zaten. İki arkadaşın ayrı ayrı dostları olmasına karşın Dört Lüle Mahallesi'ndeki çocukları daha da birleştirdi.

Kasalar Mahallesi'nde sohbet edecek, oynayabilecek çocuk sayısı arkadaş çok az olduğundan, Kemancı Fetah ile Şarkıcı Gani'de en iyi dostlarını kendi mahalleleri içinde, Dört Lüle Mahallesi çocukları arasında bulmuşlardı. Fetah ile Gani Dört Lüle Mahallesi çocuklarının ayrılmaz bir parçası olmuşlardı, doğrusu.

Ağustos ayının ilk Cumartesi günü Dört Lüle Mahallesi'nin araba tamircisi, Hasan'larda sünnet düğünü olacaktı. Hem Kemancı Fetah'a hem de Şarkıcı Gani'ye haber verilmiş, davetiye gönderilmişti sözlü olarak. Arabacı Hasan'ın kardeşi Selim, dostu olan Fetah'a bu haberi evinde söylemişti. Fetah da Gani'ye bunu aktardı.

Yük arabası, beygir, inek arabaları tamircisi Hasan bir oğlunu, kardeşi Selim de bir oğlunu aynı günde sünnet edeceklerdi.

Cumartesi günü öğleden sonra düğüne davet edilenler, durmadan düğün hediyelerini mahalle çocuklarına vererek, çocuklar Hasan ve Selim'lerin evlerine götürüyorlardı. Bu kasabada bir adetti. Düğüne hediyesiz gidilmiyordu. Hediyeler ise düğün sahiplerine çocuklar tarafından götürülürlerdi. Her hediye üstünde hediye gönderenin adı, soyadı bir pusula da belirtirtilirdi. Ev sahipleri de çocukların minik ellerine beş, on para sıpıştırırlardı. Bu yüzden mahallenin çocukları düğünün yapıldığı ev önünde, düğüne davet edilenlerden hediyeleri almak için beklerlerdi.

Genç düğüncüler, gençler, rakı şişelerin konmuş olduğu masaları çevreliyerek, sandalyelere yerleşirlerdi. İçki içmeyen yaşlılar ise, geniş büyük avlunun bir köşesinde yerleştirilmiş, süslenip püslenmiş odaya çekilerek, odada şiltelere yerleşirlerdi. Kadınlar ve kızlar ise aynı binanın ikinci katından avluda oynanan oyunları seyreder, söylenen rümeli türkülerini, zaman zaman da okunan sanat eserlerini ballana ballana dinliyorlardı.

Biri beş, biri de yedi yaşındaki küçük çocuklar, masalar etrafında gezinerek düğüncüleri selamlayarak, ellerini öptüler. Anlaşılan iki küçük sünnet olmuşlardı Perşembe günü. Düğüncülerin elleri öpüldükten sonra, minikler odalarına çekildiler.

Düğün, sabahın erken saatlerine dek sürdü. Horalar tepildi, türküler söylendi, içkiler içildi. Sabah ağırtısı yeryüzünü ağartırken, genç düğüncüler, kimi sarhoş kimi yarı sarhoş evlerine dağıldılar.

Mahallede, kasabada günlerce, haftalarca, Hasan ve kardeşinin düğünü ağızlardan düşmedi, konuşulan bir düğündü bu. Kemancı Fetah ve Şarkıcı Gani bu düğünde de şöhret oldular.

KIRAVATLI TOMBUL HAMDİ

Dört Lüle Mahallesi'nde, kasabanın öteki mahalleride çok Hamdi'ler var. Örneğin Pirnaz Mahallesi'nde, Kasalar Mahallesi'nde, Mektepler Mahallesi'nde, Pazar Mahallesi'nde hele hele Muhacirler Mahallesi'nde çok Hamdi'ler var. Sanki her ikinci çocuğun, her ikinci adamın adı Hamdi. Ama bu Hamdi'ler Dört Lüle Mahallesi'nin Hamdi'sine benzemezler.

Dört Lüle Mahallesi'nin Hamdi'si salt mahallede değil, okulda da onun benzeri yoktu. O, öteki çocuklara kıyasen her zaman temiz, taranmış, ayakkabıları temizlenmiş bir çocuktü. Tek sözle sınıfın ve mahallenin en şık çocuğuydu. Hatta okulda, sınıfta kiravat taşıyan tek çocuktü. Onu okulda kiravatsız görmek olanaksızdı. Okula hep kiravatla gelirdi. Bayram olsun, bayram olmasın o okula kiravatla temiz beyaz gömlekle gelirdi.

İster sınıf ister de okuldaki kız arkadaşları bu yüzden Hamdi'yi sever, ona bayılırlardı. Hatta yüksek sınıf kızları bile onu çok severlerdi. Ondan bir, iki yaş daha büyük, yani yedinci, sekizinci sınıf öğrencileri de ona aşıkıldı. Hamdi'ye olan sevgilerini gizlemek isteselerde, bir türlü gizleyemiyorlardı. Yedinci sınıf öğrencisi Güler, komşu kızı ve arkadaşı olan Semra'ya, Hamdi'ye karşı olan sevgisini açıkça söylemişti. Ama bunu Semra da sezmişti zamanında. Bunu türlü söyleyememişti arkadaşına. Semra ile Güler birlikte tenefüs zamanında okul avlusuna çıkarak, birlikte yürürlerdi. Bu yürüyüşlerde, Güler'in Hamdi'ye olan sevgisini en iyi bir biçimde sezip görmüştü. Güler, okul avlusunda yürümeye çıkmak istediğinde Semra'yı da çağırırdı. Semra tenefüse çıkmak istemediğinde Güler ona darılırdı. O zaman Güler arkadaşını yalvarır birlikte okul avlusuna çıkmaları için

yalvarırdı onu, inandırırđı. Bütün arkadaşlarla birkikte on dakkalık tenefüs içinde iki üç ciro yapabilirlerdi. Bu yürüyüşlerde Güler Hamdi'yi görünce canı tir tir titremeye başladđı. Yüzü gözü gülmeye başladđı. Gözlerini Hamdi'den düşürmezdi. Birkaç gün okul avlusunda tenefüs zamanında yürürlerken Hamdi'ye nazik nazik, inci bir gülümseme ile açıkça Hamdi'yi selamladı. Bu selamlamayı kaç gündür tekrarlamıştı Güler. Tenefüs zamanındaki bu yürüyüşlerde Güler, Hamdi'yi selamlarken yakalamıştı arkadaşı Semra. O da arkadaşına gülerek :

- Kaç gündür seni izliyor ve devamlı olarak kırvatlı çocuğu selam verdiğini seziyorum, ama açıkça bunu sana söyleyemiyordum, dedi Semra.

- Karşı yandaki çocuğu tanıyor musun ?... sordu Güler'e.

- Tanımıyorum, ama sınıfımızın alt katındaki altıncı sınıf öğrencisi olduğunu biliyorum, yanıtladı Güler.

- Kim olduğunu araştırırsak iyi olur .

- Niye ?!... Söyledim ya, alt katta altıncı sınıf öğrencisi, yanıtladı

Güler.

- Anlaşılan çocuğu çok beğeniyorsun, sözü uzatmadan dedi Semra.

- Sen ne istersen söyle Semra, ben o çocuğu hem beğeniyor, hem de seviyorum !... Doğrusu aşık oldum kendisine ne zamandan beri !... Kaç gündür aklımdan çıkmıyor !... Okula gelmeyi, onu tenefüste görmeyi bekleyemiyordum dedi Güler. Hatta ilk derse girmek girmek için, okul zili çalmadan on, onbeş dakika önce onu görmek için okula geliyorum.

- Nasıl oldu da ona aşık olabildin ?... Sen onun adını bile bilmiyorsun.

- Aşık olmak için ad bilmek şart mıdır arkadaşım, kıs kıs gülmeye başladı Güler.

- Üstelik sen daha küçüksün, ağır başlı olgunlaşmış bir kız gibi konuştu Semra. Sen haklısın ama o çocuğu ben de seviyorum, dedi Semra. Adını daha bugünkü gün içerisinde öğreneceğim, açık açık dedi Semra.

Güler de kırvatlı çocuğa aşık olduğunu açık söyledi. Hatta Güler'in sesinde bir başkalık sezilmişti, Semra'nın anlattıklarından sonra.

Kırvatlı çocuğu anınca, okulda tenefüze beraber yürümeye çıkmaları için Semra'yı çağırduğında, arkadaşının yüzünün allanıp pullandığını seziyordu Güler. Kimi zaman tenefüzde geziye çıkmazdı. Kimi zaman sınıfında kalır, Güler'le konuşmak istemezdi. Bu yüzden Güler'le araları soğumaya başlamıştı.

Semra üşüdüğünden, grip salgınına kapıldığından bir kaç gün anababası okula koy vermemişti kızı. Güler ise hergün okul avlusuna geziye tek başına çıkıyordu. Bir gün Hamdi'nin yanına yanaştı :

- Beraber yürüyebilir miyiz ?... Sana birşeyler anlatmak istiyorum ?..., dedi.

- Beraberlikten çok hoşlanırım. Başlı başına yürümek yerine seninle daha eğlenceli olur, hatta seninle yürümekten hoşlanırım, diyerek Hamdi'ye karşı olan sevigisini açıkça belirtti Güler.

- Ben de yalnızlığı hiç sevmem... Öyleyse tanışalım, diyerek elini uzattı Güler'e.

- Benim adım Hamdi, diyerek adını söyledi.

- Benim de adım Güler, kızcağız açık açık söyledi.

Yeni tanışan iki arkadaş birbirlerine çok şeyler anlatmak, çok şeyler söylemek istedikleri anda okul zili çaldı. Avludaki tüm çocuklar derslerini dinlemek için okul binasına gidip, sınıflarına dağıldılar. Güler Hamdi'nin adını öğrendiğinden çok mutluydu. Kuşlara bile Hamdi'nin adını söyleyebilseydi.

İkinci dersten sonra okula tedavide olan Semra'ya, kırvatlı çocuğun adını söyleyebilseydi, onunla nasıl tanıştığını, ne konuştuklarını anlatabilseydi arkadaşına.

Güler sınıfta derslerini eskisi gibi özenle dinleyemiyordu artık.. Doğrusu dinlemez duruma geldi, Hamdi ile tanıştığı günde hep heyecanlıydı. Son zilin çalmasını sabırsızlıkla bekliyordu. O gün son üç ders hülyalar, kurgularla geçti. Altıncı ders bittikten sonra Güler evine gitti. Dinlenmek, uyumak istedi. Yatak odasına gitti. Yatağına uzandı.

Sağa sola yuvarlandı. Bir türlü uyuyamadı. Hamdi aklındaydı. Hamdi ile görüştüğünün tüm inceliklerini Semra'ya nasıl anlatacağını düşünüyordu. Semra'ya Bir defa değil, bin defa anlatsaydı, doymazdı. Bunun için planlar kuruyordu.

Hamdi ile Güler, okulda aşık olan ilk aşık çocuklar değildiler. Fakat bu yeni aşıkları salt Semra biliyordu. Mızrap çuvalda durur mu ? Tabii ki Hamdi ile Güler'in seviştikleri, bir birine aşık oldukları gizlenebilir miydi ?... Hamdi ile Güler'in tanıştıkları günden kısa bir süre sonra yani iki gün sonra Semra okula gelmişti. Tamamiyle iyileşmişti. Ne öksürüyor, ne de sıtmalar içindeydi. Anlaşılan iki günde, grip salgınını atlattmış, iyileşmişti. Buna Güler de çok sevinmişti. Çünkü ona anlatacakları çok şeyler vardı.

(c) www.pencilsketch.co.uk

İkinci ve üçüncü dersin arasındaki tenefüste Güler Semra'ya kim bilir kaçınıcı defa Hamdi ile nasıl tanıştığını tıkr tıkr anlattı. Bu anlatmalar-
dan zevk alıyordu Güler. Hatta altınıcı ve yedinicı sınıfların çocukları da bu sevdayı artık öğrenmişlerdi. Hamdi ile Güler'den söz edildiğinde bu olay hakkında yorum yaptıklarında : "O Kırvatlı Çocuk ile o uzun Perçinli Kız", diye tarif ediyorlardı bu aşık çocukları. O günden sonra da Hamdi'yi " Kırvatlı Çocuk", Güler'i de "Perçinli Kız" diye mahlaz adı takarak, bu adlarla çağırmaaya başladılar.

Semra ise Güler ile Hamdi arasındaki aşka yüzde yüzde inandıktan sonra, Güler'le Hamdi'den uzaklaşmıştı. Onları kıskandığından, arkadaşlıklarını bile bozmuştu.

İNATÇI DOSTLAR

Modri, Sveto, Dragan Dört Lüle Mahallesi'nin üç arkadaşı. Birbirinden kopmaz, ayrılmazlardı. Ama Müslüman arkadaşlarıyla da top koşturur, çelicik ve başka çocuk oyunlarını oynarlardı. Kasaba parkına Gırmı ve Tavuk Bahçe yazlama yerlerine Müslüman arkadaşlarıyla beraber giderlerdi. Orda hep beraber gün bitimine kadar oynarlardı, eğlenirlerdi.

Modri aralarında en inatçı, en kıskançtı. Öteki iki soydaş arkadaşını da kıskanırdı. Az birşey için de onlara darılır, inat tutardı. Bu yüzden de öteki iki arkadaşı Sveto ile Dragan ona sık sık "Tvırtko, Tvırdoglav – Taşkafa" derlerdi. Müslüman dostları da onu öz adıyla değil iki Sırp arkadaşının mahlasla "Tvırtko – Taşkafa" diye çağırırlardı. Sveto ile Dragan ise ona kıyasen Müslüman arkadaşlarıyla çok daha iyi geçirirdi. Modri ise huylu, gerçekten dik kafalı bir arkadaşı. En küçük bir şey için Müslüman arkadaşlarına , soydaşlarına darılır, onlarla uzun uzun konuşmazdı... Bu inadı iki, üç gün hatta bir hafta bile sürerdi.

Modri'nin, Sveto'nun, Draga'nın evleri Veluşa Deresi kıyısında idi. Her üç dostun evleri birbirine bitişikti. Kışın Veluşa Deresi buz tuttuğunda, Modri Müslüman arkadaşlarına evi önünde kaymalarına sık sık izin vermezdi. Kendisi de kaymaya çıkmazdı evinden o günlerde. Onlara buz kaymalarını yasakladığı gibi, kendisi de bu zevkiyaşayamıyordu.

Sveto ile Dragan ise bu ve buna benzer inatçılıklardan uzaktılar. Çünkü Sveto ile Dragan, Modri gibi aynı düşüncede değillerdi : "Her çocuk nerde isterse kayabilir" düşüncesiyle Müslüman arkadaşlarına evi önüne kaymaya, izin verir hatta davet ederlerdi.

Müslüman arkadaşları dere kenarındaki evleri önünde kızakla kayarlardı. Arkadaşlar çoğu kez evi önünde doyasıya kayarlarken Modri evi önündeki bölüme kümbeden külleri taşıyarak buzlara devamlı olarak serperdi. Öyle ki buzlar üzerinde kaymak olanaksızdı. Bu yüzden de arkadaşlar arasında sık sık kavgalar çıkardı. Modri'ninevi önündeki buzlara kül serptiğini Sveto'nun babası da işten eve dönerken görmüştü. Modri'ye iyi yapmadığını söylemişti. Ama Modri yaptığından geri kalmadı. Yaptığını yaptı. Buzlara devamlı kül attı. Büyük bir iş yaptığını zanneden Modri ile ne Sveto ne Dragan onunlar konuşmadılar. Derenin alt ve üst bölümünde beraber doyasıya kaydılar, eğlendiler. Modri ise o gün yalnız tek başına kaldı. İki arkadaşı onu bu biçimde cezalandırdılar.

Müslüman olan mahalle çocukları Modri'nin Müslüman arkadaşlarını neden o kadar sevmediğini, neden bu kadar kıskandığını onlara karşı niçin bu kadar kin beslediğini düşündü bir ara Müslüman arkadaşları.

Modri'nin amcası kızı bir müslüman genç ile evlendiğinden, bu kıskançlık ortaya çıkmıştı. Aynı zamanda Modri'de Dört Lüle Mahallesi çocuklarına bu kini taşımıştı. Bu yüzden de mahalle çocuklarını kıskanıyor, onlara karşı kin beslediği sonuçlarına varmışlardı Müslüman dostları.

Bu yüzden Dört Lüle Mahallesi'nin Müslüman çocukları Modri ile konuşmayacaklarına, onunla bundan böyle oynamayacaklarına söz vermişlerdi. Ama bu dargınlık, bu ayrılık uzun sürmedi. Modri kısa bir dönemde arkadaşlarına yanaşarak gene dost olmalarını yalvarmıştı. Modri'ye kızan Müslüman arkadaşlarından başka, kimi Sırp arkadaşları da onu affetmiş, yeniden onunla dost olmuşlardı.

SABİT ÜÇ DOSTLA DÖVÜŞTÜ

Sabit Dört Lüle Mahallesi çocukları arasında en boylu poslu bir çocuktur. Kimseden korkmazdı mahallede. Ne Çika Milan'dan, ne Fırıncı Davut Amca'dan, ne Şişko Kasap'tan, ne Fesli Amca'dan, ne Ahmet Terzi'den korkardı. Hatta hatta mahallenin biricik öğretmeni genç İbrahim'den bile korkmazdı. Salt babasından korkardı.

Dört Lüle Mahallesi'nin Sabit'i böyleydi işte ... Çok az konuşurdu. Kimseye dokunmazdı... Kimseyle alay etmezdi... Dedikodu yapmazdı. Ama çok yiğit bir çocuktur. Bunu mahalle çocukları çok iyi bilirdi.

Bu kış çok soğuklar oldu. Mahalleyi bölen Veluşa Deresi'nin teknesinde akan sular bile donmuştu. Tek sözle dere teknesini buz kaplamıştı. Mahalle çocukları deredeki buzda kayarlarken arkadaşlardan birinin pateni bozularak yerleştirmek için durduğunda ardından gelen Sırp arkadaşlarından Modri Ali'ye çarptı. Modri balvan gibi buza düşüp uzun olduğu kadar buz üzerine yayıldı. Ayağa güç halle kalkarak Ali'ye saldırdı.

- Beni düşürmek için ayağımı uzattın. Az kalsın ayağım kırılacaktı, çıkıştı Modri.

- Seni düşürmek için ayağımı uzatmadım fakat patenimdeki arızayı kaldırmak için durdum. Sende arkamdan takıldın bana, derken Modri Ali'ye bir tokat daha attı. Bunu gören Sabit Ali'nin yanına koştu. Modri ile Ali'yi ayırmaya çalıştı. Fakat Modri Ali'ye yeniden vurmaya çalıştığı anda Sabit Modri'ye tokat attı. O arada mahalleden evine giden Modri'nin komşu çocukları Sveto ve Dragan da kavgaya karıştılar. Bir yandan Modri, Sveto ve Dragan öte yandan da Sabit ile Ali kıran kırana kavga ediyorlardı. Kimseden korkmayan Sabit, bir defa Modri'nin yüzüne bir tokat patlattı. Bir defa da Sveto'ya saldırdı. Onlara soluk aldirmiyordu. Onların bir araya gelmelerine saldırma imkanını vermiyordu. Hatta sert bir vuruşla, kavgayı başlatan

Modri'nin kaşını yardı Sabit. Akan kanlar Modri'nin bütün yüzüne dağılmaya başladı. Sabit'in başla vurduğu Sveto'nun burnundan da kan akmaya başladı. İki arkadaş ağlamaya başladılar. Sırp arkadaşlarının yüzlerinden kan aktığını gören Sabit de korkmaya başladı. Ama kaçmadı. Buz üzerinde patenleriyle dura kalmıştı.

O sırada Sırp çocuklarından biri Dört Lüle Mahallesi Çeşmesi'nin bitişiğinde olan bakkal dükkanında çalışan Çika Milan dükkanına koşup, çocukların kavga ettiklerini söyledi. Çok iyi yürekli, hayatı Müslüman'larla geçen bakkalçı Milan, Rüştü'nün telaşlı olduğunu, konuşmaya gücü kalmadığını görünce :

- N'oldu Rüştü. Neden bu kadar heyecanlısın ?..., diye sordu.

- Arkadaşlar dövüşüyorlar. Hepsi kan içinde Çika Milan !... Acele et !

Onları ayır !...

Çika Milan dükkanda bulunan iki müşterisine hizmet etmeden, kendini sokağa attı. Modri ile Sveto'yu kanlar içinde olduğunu görünce hemen çocukları dükkana aldı. O zamanlara dek buz üzerindeki Sabit ise biryerlerde yoktu, "kaybolmuştu" ... Dükkana girince Çika Milan :

- Bunu size kim yaptı ?..., sordu. Dükkanda cevap verecek tek bir çocuk yoktu. Dükkana gelen, ve yüzleri kan içinde olan Modri ile Sveto'yu görmeye koşan çocuklara Çika Milan bir daha sordu. Çocuklar omuzlarını sıkarak tek bir söz söylemediler. Bütün olayı başlangıcından sonuna kadar bilen ve gören Ali ise Rüştü'yle birlikte ortalıkta yoktular. Hatta Çika Milan'ın sorularına ne Modri ne de Sveto yanıtladılar, onlardan ses çıkmıyordu. Olan bitenleri anlatacak kişi yoktu dükkanda. Çika Milan yüzleri kana bulanmış Modri ile Sveto'dan şüpelenen Çika Milan :

- Siz de, sizi dövenlerden daha iyi değilsiniz. Modri ile Sveto ise ses çıkarmadan ayakta duruyorlardı. Çika Milan, çocukların yüzlerini yıkadı, kana bürünmüş ceketlerinin bölümlerini temizledi. Modri ile Sveto'nun ellerine fındıklı, fıstıklı amerikan çikolata ve bisküvit sıkıştırdı. Evlerine göndererek uyardı : "Bugünkü olayı babalarınıza anlatacağım. Babalarınız kimin suçlu olduğunu araştırınlar", dedi.

YİĞİT SABİT

İki haftadır kasabada kara kış devam ediyordu. Evden çıkılmıyordu. Bir yandan kar yağıyor, bir yandan da esen rüzgar damlardaki karları rahatsız ederek sağa sola dağıtıyordu. Bu yüzden okullardaki çocukların okula gitmemeleri için bir haftalık izin bile verildi.

Ali'nin içi kaynıyordu. Dünkü dövüşme hakkında kimseye birşey söylememiştir. Dünkü dövüşme hakkında ne annesine, ne babasına, ne kardeşine tek bir söz olsun söylememiştir.. Hatta hatta Sabit'in yiğitliği, kahramanlığı hakkında tek bir söz söylememiştir. Söylememiştir çünkü anababası olayı öğrense, sadece onlar değil bütün komşular : "Sırp çocuklarını nasıl dövüldünüz, başka dövülecek çocuklar yok muydu ?...", azarlayacaklarından, evde dayak yiyeceğinden korktu. Bunun için kimseye bir söz söylememiştir Ali. Ama gerçekten içi kaynıyordu. Derdini paylaşacak, olan bitenleri anlatacak bir dostu da yoktu bu iki gün içinde. Çünkü yağın karlar kasabayı boğmuştu. Çocuklar okula gitmiyordu soğuktan.

- Ah bu evde bir telefon olsaydı, bütün arkadaşlarıma dünkü dövüşmeyi gördüklerimi, yaşadıklarımı teker teker anlatırdım arkadaşlarıma. Modri'yi ve Sveto'yu Sabit nasıl dövdüğünü, Sveto'nun burnunu nasıl kırdığını, Modri'nin yüzünü nasıl yardığını teker teker anlatırdım !..., diye düşündü Ali. Hatta hatta Dragan'ı buza nasıl serdiğini ballana ballana anlatırdım arkadaşlarıma, kendi kendine konuştu Ali. Ertesi gün arkadaşlarına bu dövüşmeyi nasıl anlatacağını kendi kendine konuşarak zevk alıyordu Ali. Bir haftalık izinler bir aya uzadı Ali'nin düşüncelerinde. Günler bir türlü geçmiyordu. Ali'nin aklındaki olaylar yavaş yavaş soluyordu. O okula gidiş gününü sabırsızlıkla bekliyordu. Sabit'in Modri ile Sveto'yla,

Dragan’la nasıl dövüştüğünü arkadaşlarına birer birer anlatacaktı Ali, okul başladığında.

Pazartesi günü öğrenciler okula geldiler. İkinci ve üçüncü ders arasındaki tenefüsü beklemeden tüm arkadaşlarına önemli birşeyler anlatacağını söyleyerek arkadaşlarının bir araya gelmesini istedi Ali. Bunu söylerken de çok heyecanlıydı.

İkinci ve üçüncü ders arasındaki tenefüste Ali’nin tüm arkadaşları bir araya geldi. Okul avlusunun bir köşesinde Ali’yi dinlemeye toplandılar. Ali, o günde soğuk olduğundan bir sınıfta toplanmalarını rica etti. Okul avlusundan bir sınıfa toplandılar Ali’nin arkadaşları.

- Anlatacakların neydi Ali, sordu Rüştü.

- Anlatacaklarını zaten duyduk, dedi Ömer.

- Nerden duydunuz ?... Anlatacaklarımı nerden biliyorsunuz ?...

sordu Ali. Bir hafta görüşmedik, benim gördüklerimi kim anlatabilirdi ki ?... Dövüş olayını ben gördüm, yaşadım. Sabit’in bu dövüşmesini kimse benden daha bilmez... Benden daha iyi anlatamaz, dedi Ali böbürlene böbürlene.

- Çıka Milan hepsini anlattı !... Hatta Sabit Modri’yi, Sveto’yu nasıl kanlara boyandığını, Dragan’ı da nasıl buzlara düşürüp dövdüğünü anlattı. Dükkanına, alışverişe her gittiğimizde bu olayı tekrarladı Çıka Milan... Hatta Sabit’in babasına da anlattığını, ondan şikayet ettiğini söylemiş.

Ali’nin bir haftalık düşlediği anlatma hayali de suya düşmüştü. Ali’nin gönlü kırıldı. Büyük boks maçlarındaki gibi canlı canlı anlatmayı planlaştırdığı Rüştü sustu. Ağzından bir söz olsun çıkmadı. Arkadaşları sınıftan çıkarak avluya döndüler. Çıka Milan’ın anlatması herşeyi bozmuştu.

“Bugünkü işini yarına bırakma !...”, değimi aklından geçti Ali’nin. Olaydan birgün sonra arkadaşlarına bu kavgayı anlatmış olsaydı Sabit’i mahallenin tüm çocukları “En büyük yiğidi”, ilan ederlerdi diye düşündü Ali. Fakat ne de olsa Sabit’in üç Sırp arkadaşıyla nasıl canavarla dövüştüğünü birtürlü hafızasından silinmiyordu. Sabit mahallesinin en büyük yiğidi olarak havızasında kalmış, hiçbir zaman da hafızasından silinmeyecekti.

DÖRT LÜLE MAHALLESİ'NDE ŞEKER BAYRAMI

Rıza'nın, Enver'in, Rıdvan'ın, Ayşe'nin yaşadığı Dört Lüle Mahallesi'nde bayramlar bir başkaydı. Ramazan Bayramı arifesinde olsun, Kurban Bayramı arifesinde olsun, arife günü çok zor, çok yavaş geçirdi mahalle çocukları için. Kimi çocuklar, anababalarının Bayram için giysi mi, ayakkabı mı, tek pantolon mu, kazak mı, gömlek mi satın almak için evladını sevindirmek için çarşıya götürür, beğenecekleri giysileri çocuklarına alırlardı. Mahalle kızlarını da aynı düşünce, aynı geziler yorardı.

Bayram arifesi gününde kimi çocuklar alışverişe babalarıyla giderken, kızlar da evlerde kalıp, son bayram hazırlıklarını yapar, avlularını temizlerlerdi.

Bizim mahalle çocuğu bayram, gerek Şeker Bayramı'nda, gerek te Kurban Bayramı'nda tüm mahalle çocuklarından daha gururluydu. Tüm mahalle arkadaşlarından daha sevinçliydi Bayram. Sevinçliydi çünkü müslüman bayramlarının adını taşıyordu.

Bayram, arifelerinde çok gururlu, çok kibirliydi. Hatta hatta arifelerde Bayram'la konuşmak çok zordu. Arkadaşlarına bakmaz, yanlarına yanaşmazdı. Ramazan Bayramı, doğrusu çocukların sık sık söyleştiği Şeker Bayramı arifesinde sınıf arkadaşı yanaşarak :

- Çok gururlusun !... Çok şıksın !... Bugün çok ama çok kibirlisin !... dedi Rıdvan.

- Nasıl gururlu olmayayım, neden kibirli olmayayım ?!... Yarın Şeker Bayramı, yarın Ramazan Bayramı. Benim adım yarın bütün mahallede, bütün kasabada durmadan anılacak, diye gururlu gururlu konuştu Bayram. Üstelik yüzü gözü gülüyordu, sınıf arkadaşı önünde.

Bayram arifesi gecesinde kasabanın tüm camilerinin minarelerinde ile camilerde ayrı bir başkalık vardı. Çünkü, minarelerde yüzlerce ampül yanıyor, her taraf aydınlatılıyordu.

Ertesi günün erken sabahında ezan sesleri kasabanın her köşe bucağına yayılıyordu. Bayram namazını kılmak isteyenler, erkenden kalkıp abdestini alarak secdelerini yanında bulundurarak erken erken cami yollarını tuttururlardı. Mahallenin çocukları da babalarıyla birlikte cami yolunu tutarlardı.

Bayram Namazı kılındıktan sonra Dört Lüle Mahallesi'nin çocukları babalarıyla birlikte kasabanın gömütlüğünü ziyaret ettikten sonra evlerine, bayram kuşluğuna giderlerdi. Gömütlükte birçok dostlar görüşüp, bayramlaşırlardı. Tabii ki gömütlüğe gecikmiş kişilerin hızlı hızlı yürüyüşleri, vakitten kazanmanın bir belirtisiydi.

Adet üzere bayram namazından ve gömütlük ziyaretinden sonra evlerinde bulunanlar bayramlaşarak bayram sabahının şöhreti böyle biterdi.

Bayram kuşluğu yenildikten sonra Rıza'larda, Bayram'larda, Enver'lerde, Ayşe'lerde bayramlaşma sırasında küçüklere şekerlemeler verilirdi.

Bayram'ın ailesi öteki komşu ailelere kıyasen daha zengindi. Bayram'ın babası, bayram ziyaretleri sırasında komşuları, akrabaları bayram ziyaretinde bulunduğu çocuklara şeker değil, para verirdi . Bu yüzden mahalle çocuklar, komşu çocukları Bayram'ın babasının bayram ziyaretlerini sabırsızlıkla beklerlerdi.

İÇİNDEKİLER

- DÖRT LÜLE MAHALLESİ ÇOCUKLARI.....	7
- DÖRT LÜLE MAHALLESİ.....	10
- KARDEŞ ÇOCUKLAR MAHALLESİ.....	14
- KALECİ RIZA.....	16
- KÜPELİ ÇOCUK.....	19
- AYŞE ANASININ ASIL KIZI.....	22
- SOLAK SELEYDİN.....	26
- MUSKA TAŞIYAN ADNAN.....	28
- BASKETÇİ ŞAKİR.....	31
- GÜLTEN MAHALLENİN YILDIZI.....	33
- SÜNNETSİZ ALİ	35
- MÜJDELER OLSUN, ALİ SÜNNET OLDU !.....	38
- ARTİST FETİH.....	41
- ÇİŞLİ MEHMET.....	44
- FUTBOLCU SEMRA.....	47
- SALYALI RÜŞTÜ.....	49
- İKİ MAHALLE ARASINDAKİ FUTBOL MAÇI.....	53
- KEMANCI FETAH VE ŞARKICI GANİ.....	55
- KIRAVATLI TOMBUL HAMDİ.....	57
- İNATÇI DOSTLAR.....	61
- SABİT ÜÇ DOSTLA DÖVÜŞTÜ.....	63
- YİĞİT SABİT.....	65
- DÖRT LÜLE MAHALLESİ'NDE ŞEKER BAYRAMI.....	67

ISBN 978-9951-482-03-5

Katalogimi në botim – (CIP)

Biblioteka Kombëtare dhe Universitare e Kosovës

821.512.1(496.51)-32

Baki, Enver

Dört Lüle Mahallesi Çocukları / Enver Baki : “23 Nisan KTMB “
Yayınları, 2012. - 67 f. : ilustr. ; 21 cm.

ISBN 978-9951-482-04-2

